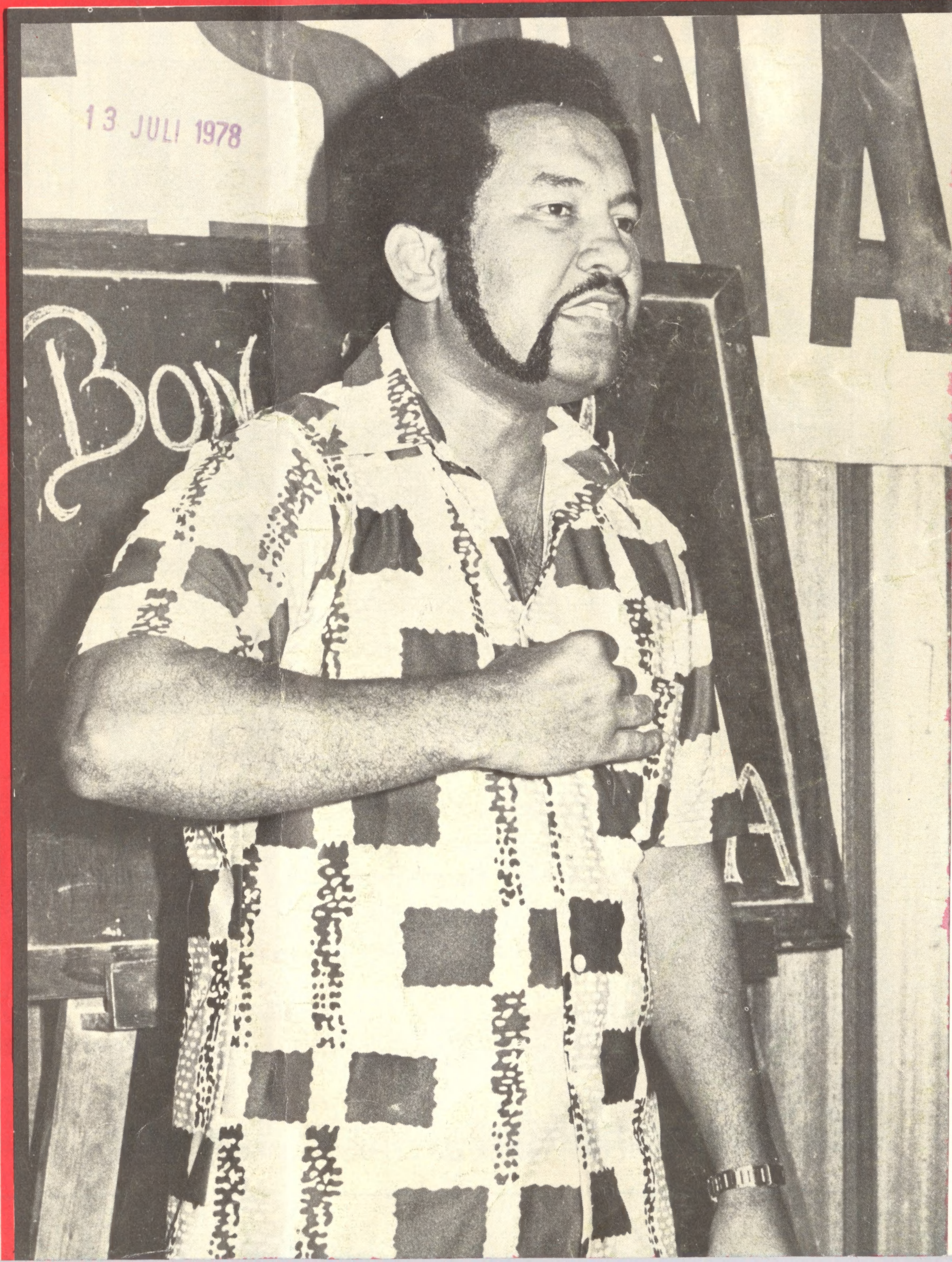
AÑA 9

6

JULI/AUG. 1978

skol & komunidat

Voorplaat:

STIJL
Vloerbedekkingen
Gordijnen
Lampen

n.v. meubelindustrie
„Hollandia"
"DE ERVAREN VAKMAN"

KWALITEIT
INTERIEUR
ADVISEURS

Bankstellen
Eetkamers
Slaapkamers

SHOWROOM:
L. G. SMITH BLVD. 116
TEL. 3573

Algemene Bank Nederland

ABN
ARUBA BRANCH

Oranjestad, Nassaustraat 89, Tel. 1515
San Nicolas, Zeppenfeldtstr. 58, Tel. 5090-5091

GOEDE SERVICE
IN MODERNE SFEER

Si bo ta traha, renobá of drecha kualkier edifisio: mira promé na e firma ku tin e surtido di mas grandi:

Bouwmaatschappij Aruba n.v.

bma

BOUWMAATSCHAPPIJ
ARUBA N.V.
Druivenstraat 10 - Dakota
Tel. 1275

COMPRA

FRIESCHE VLAG MELK

SANITAIR
ROYAL SPHINX

Waterbesparing ruim 25%
Degelijke kwaliteit
Moderne kleuren

Wij goochelen niet met misleidende kortingen doch kennen slechts één prijs:
DE LAAGSTE

Systeem: CASH AND CARRY

INTAG Inc

ALS OUDSTE SPECIALISTEN EN LEVERANCIERS,

L. G. Smithboulevard 126
P. O. Box 598, Oranjestad
Aruba, Netherlands Antilles
Phone 4787

samsom ARUBA N.V.

KOMPLEET VAN A TOT Z VOOR
LEERMIDDELEN
SCHOOLBEHOEFTEN
EXPRESSIE- en
HANDVAARDIGHEIDSMATERIAAL
BOEKEN
enz.

SAMSOM besteedt veel aandacht aan kwaliteit voor redelijke prijzen

redaktie

j. jutten, j. j. coutinho, r. r. kelly,
a. vrolijk en m. winklaar

redaktie-adres:
paradera 82

bank:
a.b.n., banknr. v. 62583
t.n.v. "vorm"

layout:
r. de graaff

fotografie:
r. de graaff

drukkerij: v.a.d.

abonnementen:
Ned. Antillen NAf. 12,50 p. jr.
Nederland NAf. 16,— p. jr.
Overige landen NAf. 17,— p. jr.

simar

SINDIKATO DI MAESTRONAN DI ARUBA
zuidstraat 11, oranjestad,
p.o.b. 582, o'stad,
tel. 4219

BESTUUR

sekretaresse kantoor:
mevr. f. alexander

vergaderplaats:
zuidstraat 11
tel. 4219; simar-leden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen.

banken:
banco popular antiliano v-224-1
algemene bank nederland v-62503

nieuwe leden:
kunnen iedere dag opgegeven worden op het kantoor, zuidstraat 11

AÑA 9 - NO. 6
JULI/AUG. 1978

skol & komunidat

sindikato di maestronan di aruba

Clarence Richardson, presidente di F.T.A.:

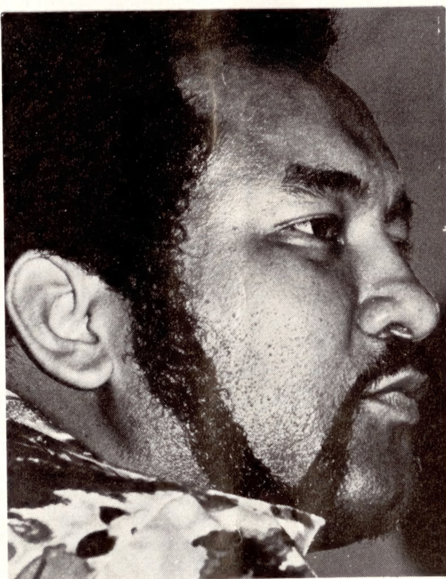
"Bo por gaña trahadó un, dos biaha, pero no pa semper!"

FTA, Federashon di Trahadornan di Aruba, su direktiva diario ta konsisti di presidente Clarence Richardson, vise-presidente Nicolas Sapuano, sekretario Demetrio Maduro i tesorero Jacintho Diaz.

Struktura di FTA

Skol i Kom.: Bo por duna nos un bista general di FTA?
Clarence: Na e momento aki FTA ta representa 7 sektor kual ta konsisti di:
1. hotel
2. kontratista pafo di Lago
3. kontratista paden di Lago
4. komersio
5. banko
6. industria
7. sektor miksto

Nos ta representa na e momento aki inkluiendo Concord 3700 empleado.
Skol i Kom.: Kiko ta inklui miksto?
Clarence: Miksto ta inklui tur esnan ku no ta kai bou un di e otro seisnan. Ora nos tin un grupo ku nos por identifika komo algo spesifiko dentro di e sektor miksto, nos ta traha un grupo aserka. Miksto ta ensera p.e. Tele-Aruba.
Skol i Kom.: Mayoria di e miembronan ta traha den hotel?
Clarence: Na e momentonan aki enberdat e hotel, hunto ku e kasinonan, ta forma e parti di mas grandi. Awor aki e mayoria di e hendenan ta traha den sektor turistiko.
Skol i Kom.: Kuanto hende bo ta kalkula ku ta traha den sektor di turismo?
Clarence: Mi ta kalkula ku tin entre 2500-2700 ta traha direktamente den hotel. Indirektamente mi ta kalkula ku ta traha entre 7000-8000 hende. Pa tur loke ku ta ensera turismo, si bo mira e aparato bankario ta enfoka riba hotel, bo tuma e komersio, fuera di e pakusnan den hotelnan mes, bo ta haya ku un porsentahe basta grandi di e negoshinan den Nassaustraat ta giá pa benta ku turismo. Si bo tuma e deliveries di produktonan; hopi lugar ta entrega pa hotelnan. Si bo tuma agensianan di biahe, mayoria di nan tin un parti di turismo direkto. Mi kier men asina bo por sigi, e transporte, e taksistanan. Bo ta haya un parti di dos edukashon. Awor ta trahando riba e hotelvakschool i tin huishoudschoolnan ku ta kambia pa duna edukashon i informashon di e sektor hotelero. Asina bo por sigi ku tur e ramonan i yega na un gremio basta grandi ku direkto i indirekto ta involvi ku e sektor turistika.
Skol i Kom.: Boso direktiva ta konsisti di kuanto persona?
Clarence: Na e momento aki 8 persona, 9 ofisialmente pero luna pasa un a biaha pa Hulanda i dor di esei nos falta uno, kual lo bini di e sigiente kongreso ku lo mester trata e vakatura aki.
Skol i Kom.: I kuanto ta wordu paga?
Clarence: Dos. For di juni aña pasa nos tin dos persona ta traha full-time. Nos tin total 5 persona trahando pa FTA full-time (pues 2 di direktiva i 3 den ofisina).
Skol i Kom.: E sekshonnan tin nan mes direktiva?
Clarence: Nos ta yamanan delegado of shop-steward. Kada luga tin su mes delegadonan i kada departamento ta apunta un delegado. I for di e grupo kompleto, kada luga of kada kompania of kontratista ta apunta un delegado prinsipal kual nos ta yama chief-shop-steward. For di tur e delegadonan pa sektor (7) kada un tin un representante responsabel di e sektor kual ta e back-up di e direktiva. Kiermen e direktiva kompleto ta traha hunto ku pues 5 responsabel. No tin responsabel awor aki ni pa miksto, ni pa industria pasobra masha poko persona ta kai bou di e dos sektornan aki.
Skol i Kom.: Mi ta kere ku na Aruba nos por wak e situashon masha straño ku hopi sindikato ta bai hopi malo, pero FTA ta baiendo bon. Dikon?
Clarence: Bueno mi no por bisa kua ta malo kua ta bon, depende den ki sentido i kiko e sindikatonan aki tin komo meta. Si nan tin komo meta haya probecho personal pa esnan ku ta den direktiva, mi ta kere ku tin di nan ta baiendo mihó ku FTA. Riba representashon di trahado te ainda FTA ta goza di bastante konfiansa di e trahadonan. Nos ta hasi nos esfuersonan pa perkura pa esaki keda asina, dor ku nos ta traha masha abierto i nos no tin miedo di konfrontashon ku ningun otro.

Kiko FTA ta hasi pa su miembronan

Skol i Kom.: Bo por duna algun ehemplo kiko bo aktividatnan ta; kiko direktiva ta hasi pa su miembronan?
Clarence: Nos direktiva ta traha ku sekretariado, kier men ku kada miembro di direktiva tin un parti di e organisashon ku e ta responsabel p'e. I asina bo ta haya sekretario di organisashon, sekretario di korespondensia, bo tin sekretario general kual ta e presidente i tin sekretario di formashon. Loke nos ta konsentra nos mes riba dje awor ta 3 punto spesifiko:
1. E parti di mehorashon di benefisio i sueldo di e trahadonan. Pasobra nos ta di opinion ku sin esei komo base, e trahado lo ta interesa den masha poko kos.
Den prome instante nos por ta masha idealista, pero den praktika un trahado ku stoma bashí no ta interesa den nada otro. Primordialmente nos ta haya ku nos tarea ta pa perkura ku e trahado, tanto finansieramente (su sueldo direkto) komo e benefisionan manera tratamento mediko, ta asina ankra na kontrakto kolektivo ku e trahadonan tin un base ku e por depende di dje. Esaki no ta e maksimo ku e kier, pero si nos por bisa ta un base akseptabel, mientras tanto ku esaki ta habrí pa mehorashon durante e tempo ku nos ta sinta na mesa, pa nos negosha algo mihó.
2. E situashon general kual ta toka e trahado. No ta solamente e kontrakto kolektivo pa ku e doño di trabou, pero lokual ta importante ta e diferente aspektonan den kual bida di e trahado i su famia ta wordu influensia sea positivo o negativo. Nos ta referi na tratamento mediko general, na edukashon, na sistema di paga belasten, e sistema kon preisnan ta subi. Nos ta referi na e base di leinan, tanto laboral komo sosial i tambe na e futuro bida di e trahadonan, kual nos ta haya ku ta tarea di sindikato, fuera di e parti ku ta wordu toka hopi biaha dor di e politikonan, ku ta e parti di struktura estatal. Nos ta haya ku kualkier struktura mester ensera sierto garantianan pa e trahado i su famia. P.e. libertat di ekspreshon, libertat di moveshon, i organisashon.
Esakinan ta dos punto hopi kardinal pasobra si es aki ta eksisti anto trahadonan semper lo buska nan manera pa organisa nan mes, pa por konfronta e diferente podernan ku ta eksisti den e komunidat.
3. E otro punto ku nos ta konsentrando riba dje, di kual nos por bisa ku te awor aki, nos mester aksepta ku nos no a hasi sufisiente, ta formashon direkto dor di sindikato; esta formashon tanto pa e direktiva, delegado i trahadonan. Esaki ta den semenarionan den kual e trahado, e delegado i representantenan por haya informashon kiko ta e tarea i kiko ta e obligashonnan di parti di e trahado. Nos ta haya ku ta importante pasobra pa bo ta fuerte den bo derecho i eksigensianan bo mester sa tambe di karga responsabilidat. Pa karga responsabilidat bo mester kumpli ku sierto obligashonnan.
Bo por bisa ku pa motibo di ehempelnan ku sierto personanan di nos komunidat, ku ta supone di duna bon ehempel, dor di duna ehempel negativo bo ta haya ku e trahadonan ta tuma un posishon di ku "si e grandinan por hasi i deshasi i nan no ta wori ku outoridat, no ta wori ku obligashonnan, pakiko anos si ku ta gana un pida pan chikito anos si mester mata nos mes ku obligashon". Esaki ta e parti mas difisil di e tarea, pasobra nos tambe tin nos fayonan. No ta tur ora nos ta duna e ehempel ku ta nesesario pa mustra e trahado ku loke e ta hasiendo ta malo.
Skol i Kom.: Bo por duna un ehempel di e "malehempel" ku e trahadonan ta haya?
Clarence: Mi por bisa ku nos a mira basta tempo pasa a sali den korant ku e amtenarnan a reakshona riba un ordu di e hefe di trabou, BC, unda e ta bisa ku durante oranan di trabou bo no mag wak futbol. Bo por a lesa e refuta di parti di e trahadonan. Nan a bini ku asina tanto kos, ku nunka gobierno a demonstra ku enberdat e plaka ku nan ta usa ta plaka di pueblo i no plaka di partido. Awor aki, ku ta toka e trahadonan, gobierno kier hasi issue ku un kos ku nan mes a duna tur e mal ehempelnan tur e tempo pasa. Mi no ta papiando di e gobierno aki, pasobra ta kos di añanan sigi a montoná; di tur gobierno den pasado te awor. Nos sa ku tin hopi persona nombrá den pasado o ku a wordu nombra awor den gobierno ku ta kana ront pa hasi trabou di partido. Por ta nan tabata di partido orañe, berde, gel. Tin di nan tabatin ambishon, no opstante nan a wordu nombra politikamente nan a siña un ofishi ku kual nan ta hasi nan mes util. Pero tin di nan ku nunka a siña, pasobra nan no ta interesa i ningun hende por a mishi ku nan tog.

Nos ta representa na e momento aki inkluiendo Concord 3700 empleado.

Naturalmente bo ta haya ora ku un trahado, tanto den sektor di kontraktista komo un trahado den sektor di hotel no por bula pipa. Si un trahado punch-in lat mes, e ta haya un warning i si e punch-in lat dos/tres biaha ta su trabou e ta perde. Nos ta mira ku sierto amtenarnan ku tin posishon halto ta hasi shopping durante ora di trabou i ningun hende ta bisa algo. Ku esei mi kier men ku tin ehempelnan ku ta wordu tolera spesialmente den gobierno ku tin su influensia masha negativo riba e sektor priva maske e trahadonan ta organisá of no.

Reunionnan

Skol i Kom.: E kontakto entre miembronan ta den reunion general so?

Clarence: Nos reunion general ta pa sekshon. Den e sistema ku nos ta traha ku diferente sektor ta difisil pa yama un reunion general. Nos kontakto direkto ku nos trahadonan ta via nos programa na radio i tambe nos sa tin pamfleta ku ta bai direktamente pa nan. Nos tin tur ora open-house aki na ofisina. Nos ta haya bastante trahado aki riba, pa informashon, ku problema, i keho.

E kontakto ta rasonabel nos mes ta sinti ku falta mas kontakto ku e trahadonan. Esei atrobe ta falta di personal. No ta resta bastante tempo pa tene mas reunion.

Na aña '76 nos ta tin kasi 1000 reunion. Fuera di esei nos tin ku kumpli ku e eksigensianan pafo di e kontaktonan kolektivo, manera reunion ku AHATA, ATIA, Kamara di Komersio, organisashonnan internashonal.

Skol i Kom.: Den e akshonnan di aña pasa hopi hende a kritika bo pasobra bo no tabata tei i bo a keda keto. Kiko bo mes tin pa bisa di esei?

Clarence: Mi kier bisa ku FTA ta konsisti di un direktiva, no di Richardson. Tur aña CLAT ta tene un seminario eleva di 3 luna. Riba un petishon di 3 aña sigi pa mi persona asisti, e kongreso di FTA a disidi ku mi por atende e seminario, kual a tuma luga ougustus, september i oktober. Tambe a keda stipula kende ta e personanan ku lo keda enkarga ku e direktiva. Mi por bisa ku e akshonnan di ougustus pa FTA no a wordu mira komo un akshon di movemiento sindikal. Si tabata asina ku tabata un akshon sindikal i pa parti di direktiva nan a mira e nesesidat di mi presensia, lo nan a yama mi bek. Pero e posishon di e direktiva tabata ku ta simplemente un movishon politiko, desishon di e direktiva tabata ku FTA lo no envolvi su mes den ningun di e akshonnan. FTA lo no stroba ningun di su miembronan pa partisipa libremente na lokual ku nan kier komo suidadano, pero tampoko lo no bai pusha nan pa bai.

Skol i Kom.: Kier men ku FTA ta kontra e lucha?

Clarence: Nos ta haya ku tin hopi otro manera pa nos bai den akshon. Nos ta kere ku bo mester hasi daño na esun ku ta nek bo. Mi ta kere ku ora bo pone un akshon, e no mester ta un akshon kontra bo mes. Mi ta kere ku si e problema di ougustus tabata un problema sindikal anto FTA komo tal lo no bai den tal tipo di akshon. Nos lo mester a buska un otro tipo di akshon ku nos por a gara esun ku ta pompa nos.

Skol i Kom.: Kiko ta e problemanan ku FTA ta topa den su desaroyo, i progreso?

Clarence: Mi ta kere ku den FTA nos no ta konfrontando ningun opstakulo, ku, un movimiento sindikal ku ta sinsero ku su mes, lo no topa. Pasobra un organisashon ku ta den movimiento sindikal, ku ta pensa ku menshonando su nomber diripente tur porta lo habri i e por pasa trankil, lo no ta berdat. Mi ta kere ku loke nos ta enkontrando komo FTA ta algo hopi salú. Hopi bon den e sentido ku e ta tene e representantenan tanto e direktiva komo e shopstewardnan alerta. I ku nan tambe ta sigi pensa pa nan mes. Si bo haya un organisashon den kua bo ta biba den un mundo fiktivo, anto mi no ta kere ku bo ta saka algo. Nos ta kontento ku tin sierto konfrontashon, anke pa FTA nan no ta wordu konsidera komo opstakula.

Puntonan di formashon i informashon ta opstakulonan mas difisil ku nos ta konfrontando. E ambiente ku nos ta biba aden, propaganda, fiesta i tur sorto di distraishon ta pone e trahado pensa ku tur kos ta hopi bon. Komo representante sindikal bo ta pensa si ta bale la pena pa sigi pusha, pasobra kasi tur hende ta kontento.

Nos mester buska manera ku e kontakto i informashon ta mas direkto. No ta un tarea fasil pasobra den sindikalismo nos tin falta di personal. Una bes ku bo disidi di dedika bo mes na sindikalismo hopi porta ta wordu

será. Bo ta korta bo chens pa haya hopi trabou. Bo ta wordu konsidera komo troublemaker. Naturalmente bo por bai den sindikato tambe i traha manera nos tin poko "kolega" ku ta pasando bon bida den sindikato.

Relashon sindikato i partido politiko

Skol i Kom.: Bosonan ta wak un relashon entre sindikato i partido politiko?
Clarence: Direktamente NO! Nos no ta mira e relashon ku bo por bisa ku e sindikato tin algo di hasi ku e partidonan politiko. Nos ta mira ku komo sindikato bo no por mira otro banda mientras politika ta wordu hunga. Komo sindikato bo tin ku partisipa aktivamente di un manera ku bo ta informa bo miembronan sufisientemente ku nan por eligi libremente pa kua partido nan ta vota sin ku bo ta menshona pa kua partido of pa kua persona. Nos ta mira ku una bes ku elekshonnan a tuma luga ku nos tin di hasi ku gobierno i oposishon. Pasobra partido ta un kos di algun siman. Despues di elekshon bo tin gobernashon i den gobernashon bo tin gobierno i oposishon. Komo sindikato bo tin di perkura pa tin kontakto i si ta posibel hasta pone preshon ora ta nesesario, lagando un banda kende ta sinta den gobierno. Pa nos no ta importante ken gana of perde elekshon. Pa nos ta importante kon ta wordu goberna, kon ta tene kuenta ku e deseonan di e trahadonan ku nos ta trese padilanti; pasobra nos ta kere ku nos tin un basta bon bista lokual ta pasando. E uniko manera ku nos por hasi esaki ta si nos tin influensia riba e sistema politiko sin direktamente mara nos mes na un partido politiko.
Skol i Kom.: Bo ta kere ku awor aki tin algun sindikato ku ta den man di partido politiko?
Clarence: Wel, ora bo bisa sindikato e ta un palabra hopi amplio, pasobra e nomber ta refleha algo pero nos ta sigur ku aktualmente na Aruba tin diferente dirigentenan sindikal ku ta sea pa probechonan personal o konsientemente ta laga nan wordu usa komo garoshi di sierto politikonan. Nos ta kere ku esaki ta a kosto di nan miembronan, pasobra si nos por kere loke diferente korantnan ta publikando bo por mira ku durante e prome 5 luna di e aña aki tin varios sindikato ku aña pasa tabata bisa ku tur kos ta "koek en ei", mientras ku awor nos ta tende un storia kompletamente diferente. Hasta personanan ku tabata apoyando gobierno siegamente awe nos ta tende ku nan ta bini ku tur sorto di problema i hasta menasa ku aña 1972 lo ripiti su mes. Di FTA nos por bisa ku aña '72 lo no ripiti. FTA lo no aksepta ku su miembronan lo wordu mal usa den lucha sindikal ku ta fiktivo. Pasobra ta straña nos ku tur loke ku ta sosodiendo awor no tabat'ei e 3 of 4 ultimo lunanan di aña pasa.
Nos ta kere ku sierto personanan ku no a logra maksimo probecho personal ku nan a spera di logra durante e temporada ku nan a bira lomba pa sindikalismo. Awor diripente nan ta bisa "wel ban buska un palo pa suté (politiko) ban buska sindikalismo pa suté te ora haya un chens pa bolbe bai segunda of tersera buelta.
Skol i Kom.: Bo ta kere ku e protestanan aki lo kulmina den un akshon?
Clarence: Mi no ta bisa ku no. Lokual ku mi kier men ta ku FTA semper lo keda dispuesto pa kopera ku e moveshon sindikal unda tin un moveshon sinsero.
Pero no kaminda sierto issue ta wordu usa simplemente pa satisfase revancha di sierto personanan ku no a logra otro kos.
Skol i Kom.: Bo ta haya ku e influensia di politika riba bida di e trahado ta mas fuerte ku e benefisionan ku e ta mira den e sindikato?
Clarence: Si i No. Mi ta kere ku e poblashon Antiano, Arubano a wordu lanta masha materialistiko mes. Mientras ku nan por saka algo ku nan por mustra den nan sako, nan tei. Si e politikonan priminti nan tur sorto di kos nan tei. Pero na momento ku nan haya sa ku e promesanan no ta wordu konkretisá den entrada, o algo konkreto ku nan por mira, e influensia di politika ta pa un tempo. Mi ta kere ku esei ta un di e motibonan ku FTA komo sindikato por a mantene su mes, anke ku politika a bruha hopi kos den sindikalismo, tog e trahadonan sa ku ora yega na e parti di nan entrada i nan famia, e siguransa di nan trabou, benefisionan pa nan por mantene nan mes fuera di e sueldo, i ora nan haya nan mes konfrontá ku e leinan eksistente, mi ta kere ku nan ta realisa ku pegando un bandera riba kas of koriendo tras di un politiko of un manifestashon, no ta yuda e stoma. Den pasado FTA a mustra ku e no ta kontra ningun independensia. Si nos ta haya ku kualkier forma di independensia mester ta bon prepara di tal manera ku tin garantianan pa e trahado. Nos a bisa ku si e trahadonan no tin entrada pa sigi kome anto bo por tin e posibilidat ku ora independensia yega, sea den konstelashon Antiano o Arubano, ku e ora e bandera mester hisa di berdat e lo keda halfstok: No tin forsa pa hisé te na top. Ta masha importante pa un pueblo sa ta unda e tin ku bai. Tambe FTA ta purba pa involvi e amanan di kas; e partner di e trahado. Nos ta mira ku hopi di e influensia negativo den sindikalismo ta bini dor di insufisiente komunikashon entre esun ku ta traha i esun ku ta na kas. E ama di kas ta kompletamente tras di e trahado, ku e trahado mester di mehoransa den su porvenir; pero di otro banda e ta skucha e politikonan ku ta pinta sierto hechonan. Esun na kas ta wordu influensia, bo ta haya konfrontashon di ideanan i e trahado ta keda tur bruhá. Hopi biaha e lucha sindikal ta wordu mira komo algo di homber. Den sektor di hotel a wordu demostra ku no ta asina, pero no ku e barera a wordu kibra. Ta simplemente e hecho ku tin mas hende muhe envolví den e sektor aki. Nos por mira ku tog ta difisil pa haya un persona femenino komo delegado. Anke ku nan ta formando parti di e proseso laboral, tog nan ta mira e representashon sindikal komo algo maskulino. Un prueba di esaki ta komersio. No ta algo ku nan komo muhe por drenta fasilmente sin haya problema, no sa trabou so, pero problema hasta ku nan mes famia.
Skol i Kom.: Kiko boso ta hasi pa esaki?
Clarence: Nos tin kontakto regular. E aña aki nos a kuminsa mas intensivo pero nos ta trahando hopi bou man ainda, pa motibo ku nos a ripara ku kontakto direkto of habri no ta yuda. Nos mester krea un nukleo den e diferente luganan di komersio promé ku nos por move mas abierto, pasobra tin mucho problema pa e personanan mes ku ta trahando den komersio.

Futuro di Aruba

Skol i Kom.: Kon bo ta mira e situashon general den futuro pa Aruba?
Clarence: Na e momento aki FTA ta hopi preokupa pa e situashon na Aruba. Pa demostra esaki den un di nos programanan nos a menshona ku nos ta prekupa pa e desempleo ku ta skondi aki. Skondi pasobra suidadano di Aruba ta hopi orguyoso. Nan ta prefera famia yuda famia i no bai pidi limosna. Basa riba esaki ta difisil pa bisa eksaktamente kuanto hende no tin trabou fast i kual no tin trabou mes. Nos ta 'bezig' buskando sifra serka WAB (bont di kontratistanan pa fo di Lago), ya nos a haya sifranan di kontratistanan riba tereno di Lago. Nos a kaba di pidi sifranan serka Hotel Association. Ku e sifranan aki nos lo reuni ku Kamara di Komersio ATIA, pa nos haya un bista kompleto.

Den hotelnan tambe tin un "bezetting" masha abou. Anke ku nos ta tende di korantnan ku gobierno ta bisa ku kos ta bon. Nos kier sa ta ken ta gañando?
Hotelnan ta manda hendenan kas ku ekstra dia liber, sin pago. Mientras tanto ku gobierno ta bisa ku kos ta birando bon, asta nan ta papiando di mas hotel. Den hotelnan un hen-

MARTIJN TRAVEL BUREAU
AIR — SEA — LAND

Jan. - May CRUISE SHIPS
April TOUR COSTA RICA
May SOUTH AMERICA:
Buenos Aires - Sao Paolo - Rio de Janeiro

June CHAMPIONSHIP SOCCER
July CHARTER ARUBA - AMSTERDAM
July 07 - Augustus 07

Adres: ITALIËSTRAAT NO. 1 - TEL. 1492 - 1493

de ku ta traha tin empleo, pero tasina ku un hende mester traha 6 dia pa siman. Awor si nan haya un ekstra dia liber esei ta un seksto parti o mas o menos 16 prociento menos di entrada. Si 6 hende haya un (1) ekstra dia liber sin pago, bo por konsidera esaki komo un hende sin trabou. Tin luga ku ta duna 2 dia ekstra liber; kier men ta 33% di e sueldo nan a rebaha. Ora 3 persona haya liber atrobe nos ta konsidera esaki komo un hende sin trabou.
E persona aki ta sigi usa e mesun kantidat di lus, e mesun kantidat di awa, hasta mas awa pasobra e awa ta sushi i bo tin ku laga hopi kore.
E hur di kas no ta baha i ningun komersiante ta bisa bo "wel pasobra bo tin 2 dia liber bo ta haya un rebaho di 30%. E preis di kuminda ta keda igual pa e persona ei. Esei nos ta konsidera desempleo skondi. Nos kier sifranan konkreto pa nos mustra gobierno riba e seriedat di e situashon. Anke ku na Oropa nan por papia di turismo komo un "seasonjob", aki na Aruba nos no por mire asina. Pasobra no tin otro entrada ora no tin "season". Kiko e hendenan ta bai hasi den off-season?
Si no tin solushon den e situashon, ta apsurdo pa papia di pone mas hotel, sin ku tin un maneho bon i planea riba turismo. Awor kaba 52% di empleo ta depende di turismo, i si nos sa kon delikado turismo ta, anto tur hende por sa kiko por pasa si pa kualkier motibo turismo haya un sla. Si nos mira solamente e problema di airlines. Nos no tin informashonnan konkreto pero aktualmente, si nos mester kere e informashonnan di prensa, Aruba su kontakto ku Merka, di unda 80% of mas di e turistanan ta bini, ta depende solamente di American Airlines. Nos a kaba di tende ku anke tur e vuelonan pa Aruba ta kompletamente yen tog e hotelnan no ta yen. Kier men e vuelonan ta mucho poko. Si e situashon sigi asina ta traha hotel pa pone ken? Ta masha bunita pa gobierno bisa ta konstrui hotelnan pa yuda trahadonan den konstrukshon haya trabou i tanto hende ta wordu emplea pasobra un hotel nobo a habri.
Si no tin hende ku ta bin den e hotel ta kiko bo ta hasi? Nos sa ku Concord ta tin 10% di okupashon, di 500 kamber mas o menos 50 tabata okupa. Si situashon di 10% keda asina anto e 500 trahadonan, ku a haya trabou aña pasa, lo ta punch-in pero nan lo no tin entrada ku nan por biba kune.
Desgrasiadamente ta FTA so ta indikando e puntonan aki. Nos no ta tene kuenta ku ta topikonan ku ta konserni gobierno insular o gobierno sentral. Lokual pa nos ta importante ta ku ta kos negativo ku mester wordu drecha. Nos a bisa tambe ku FTA ta dispuesto pa karga su parti di responsabilidat.
Skol i Kom.: Ora Playboy bini e situashon ta bira mas malo?
Clarence: Mi no por bisa esei pasobra mi no sa ki propaganda lo bai wordu hasi. Ki promoshon lo bai tin. Poniendo un par di Nochi Arubiano, loke a sosode algun aña pasa, lo no bai yuda. Ta hopi Nochi Arubiano mester bin tur parti di mundo. Mi por bisa si ku den offseason, ku Hulanda, den forma di KLM tin hopi fout akinan. Si nos wak e islanan franses i e islanan ingles bo ta mira ku e airlines ta tresiendo hendenan di e madre patria na kantidat na un preis masha barata.
KLM i ALM ta apnormalmente karo ainda, i hopi hende no ta pensa pa bin akinan. Fuera di esei e preisnan di hotel ta halto, anke mi ta kere ku hotelnan ta dispuesto pa duna Antilian rate. KLM tin un fout grandi den esaki. Ta fasil pa bisa bai buska otro linia aereo pero nos tur sa ku den e sistema internashonal tin konvenio ku un no ta mishi ku e sako di e otro. Nan no ta bisa pero bo por negosha kuanto ku bo kier ku Panam, Viasa, kua ku bo kier, pero nothing goes.
Skol i Kom.: Bo ta mira pues ku e situashon den futuro lo ta mas fregá?
Clarence: Si no tin mas koperashon pa ku proyektonan i kreashon di trabou pa futuro, mi ta mira ku e situashon lo ta hopi fregá.
Fuera di e kuerpo di amtenar ku ta bastante karga kaba, ku nos ta paga, mi ta kere ku nos tin di bai pensa riba un tipo di "sosiale onderstand", ku tambe ta kosta plaka di belasten.

E idea di TAV tabata un idea positivo.

TAV: desempleo skondi

Skol i Kom.: Kon boso ta mira e Tijdelijke Arbeidsvoorziening (TAV) i e ehersito di watchmen? Esaki ta desempleo skondi?
Clarence: Si, tambe. E idea di TAV tabata un idea positivo. E intenshon pa kual el a wordu lanta, nos ta apoya. Pero no e proporshonnan ku el a tuma awor. Aktualmente na TAV, tin personanan ku tin kapasidat pa okupa varios puesto di hende kualifika, mientras ku empresanan ta bisa ku nan no por haya hende kualifika.
Na TAV tin hende ku ta kapasitá pa hasi trabou den ofisina, den kontratista, den hotel. Na trabou nan ta "hang around" i ta difisil pa nan kita mirando e sueldo ku TAV ta paga. Enbes di TAV ta un instansia di emergensia pa esnan ku no por haya trabou, e ta un instansia di refugio pa esnan ku no kier traha. Henter e aspekto a wordu gedrai i politikamente e ta bira mas i mas difisil pa entermete. Politikamente lo ta un suisidio pa entermete i ta ken lo bai hasie?
Skol i Kom.: I pa kolmo poko tempo pasa a wordu parti un formulario bou di tur e trahadonan di TAV, pa nan bira miembro di General Workers Union. Nan tabata, sin nan sa, miembro di S.O.A. (Sindikato di Obreronan di Aruba).
"SOA a ser lanta na juli '77 (ke koinsidensia, promé ku ougustus, red.) y su unico meta ta busca bienestar di boso pa kaba ku tur abuso. SOA a haña reconocimiento INMEDIATAMENTE serca Gobierno Insular pero no por funciona debidamente pasobra bosonan no ta mara na tur e leynan existente cu ta wordu aplica pa e resto di obreronan ku ta traha na otro departamentonan".
Awor nan por bira miembro di GWU, pasobra el a duna nan e miho oferta, pagando "f. 1,25 pa siman, f. 5,00 pa luna y laga Directiva soluciona y kibra nan cabez cu tur nos problema. Compara loke nos por logra na aumento di nos salario, ayudo sosiaal y mas beneficionan anto e f. 1,25 pa siman no ta cos di papia mes" (pamfleta di SOA maart 8, 1978).

SIMAR por ta parti di FTA?

Skol i Kom.: Bo ta bisa ku FTA ta konsisti di varios sekshon. Ki bo opinion ta riba un sekshon edukashonal den FTA. Nos ta tende hopi grito ku "Union ta forsa" pero ningun hende ta uni.
Clarence: Esei ta berdat. Lokual nos tin ku bisa den FTA ta ku tin sierto problemanan sikológiko ku mester elimina pa por hasi sierto kosnan. E personanan ku ta trahando den e sektornan priva no ta mira e personanan ku ta traha den edukashon komo trahado. "Nan pan tin manteka tur dos banda kaba", mientras ku ta fasil pa nan bisa ban hasi tal of tal kos. Pero ki efekto lo e tin riba nan mes? Esaki nos ta ripara hopi fuerte den nos seno i ku eksperiensia di pasado kaminda ku pa mala suerte sierto kosnan a kai net ora no mester ta tin ningun sakrifisio pa parti di e maestronan.
E kos aki te ainda ta reina den hopi trahado. Nos di direktiva kier ta hopi realista i nos no kier gaña nos mes ni gaña e maestronan, dor di bisa "ban pone un sekshon di skol i kos ta kla". Mi ta kere ku tin un proseso den e situashon aki. Por ta ku tin un grupito di maestro ku ta pensa positivo di e movimiento sindikal, pero hechonan di e totalidat di e kuerpo mes no ta demostra esaki. Si un grupo ku ta supose di sa e realidat kiko ta pasando ront di nan i nan no por yega pa pone nan mes direktiva den nan organisashon, anto kiko lo ta e sakrifisio ku nos di direktiva di FTA lo por bisa nos miembronan ku nan lo por spera komo apoyo berdadero di e personanan aki. Ta difisil pa nos hende esaki. Nos miembronan ta bisa "ni nan mes nan no ta

apoya". Personalmente ma yega di bishita hopi reunion hasta mi a papia den varios reunion di Simar i ma bisa ku parse ku e maestronan no tin problema. Nan ta papia di komma, punt, pakiko esei a bai asina i no asina, pakiko petishon di gobierno no a wordu kambia pa lesa asina.
Pami anto nan no tin problema. Den bo spare-time bo ta hunga salon revolushonario pero hechonan no tei. Mi a yega di bai reunion di VLA kaminda tabata tin gebak en broodjes, no tabatin luga pa pone hende. Ora e hendenan a kaba di kome nan a bai.
Skol i Kom.: Bo ta bisa no mester un sindikato pa e maestronan?
Clarence: NO, nan mes ta mustrando ku no ta nesesario. Si bo tuma e ehempel di BEBA. BEBA ta un sindikato no opstante su problemanan, e tiki tempo ku nan tin, nan ta bringa tog pa nan kontrakto, nan reunion, nan direktiva. E grupo ta mustra ku nan tin problema, nan ta mira ku nan tin ku sigi move, anke ku nan ta ofisinista, hopi leu di un trahado di kontratista, nan ta wordu aksepta mas lihe. Pa motibo ku ta djis un idea ku "bo ta kana ku dashi". Den e kaso di e maestronan, pa bisa berdat i mi sa e motibonan tambe, nan ta mustra ku "tin un klup i nos ta "get-together". Pero pa papia di movimiento sindikal, kaminda sakrifisio mester wordu hasi "mi no tei".
Skol i Kom.: Pero kiko abo kier anto, nan mester bringa pa mas sen?
Clarence: No, no. Mi ta papiando di un otro sakrifisio. Nos problema di mas grandi den formashon ta ku hopi mucha ta sali for di skol sin ku nan sa kiko ta warda nan pafo.
I nos ta mira ku algun maestronan di skol enberdat ta hasi esfuerso. Fuera di nan lesnan normal kual nan ta stipula nechi den un agenda nan ta trese sierto puntonan koriendo e risiko ku nan ta wordu yama komunista, mientras e masa grandi ta keda kana "netjes in de rijtjes". Nan ta duna sierto edukashon mientras ku nan sa masha bon ku ora e mucha kaba ta suisidio e ta bai komete. E no por konfronta e realidat pafo. I pa nos ei nan ta un kaminda pa kuminsa kana; mustra e yuinan di e trahadonan ku lokual ku ta ei fo no ta esei te. E uniko parti ku enberdat nan por hasi algo ta formashon den e sentido di lanta e pueblo trahado, pa sa mas kiko ta pasando.

Esei ta eksigi un korahe bastante fuerte. Si nos ta papiando di representa un gremio di esnan ku ta den edukashon i na e mesun momento nan ta aksepta i duna e instrukshon ku ta kuadra kompletamente ku e sistema eksistente, kiko nos ta hasiendo e ora? Nos ta representando un grupo kual mayoria di nan ta instruyendo e trahadonan di futuro pa nan inklui nan mes den e sistema, ku ta kousa ku nos tin sindikato.
Nos tin miedo ku meskos ku na aña '72 nos miembronan ta wordu usa. Meskos nos ta mira ku na sierto momento tin un grupo, i no ta e minoria, di maestronan ku lo ta dispuesto pa drenta FTA, pero no tei ora ta nesesario pa hasi algo. Pero sí nan lo tei pa pidi e resto, loke ta FTA awor, pa hasi algo pa nan. "Pasobra nos ta parti di e famia awor". Esei ta e miedo ku nos tin i nos kier ta sinsero ku nos miembronan tambe. Bou di e maestronan mes tin desunion. Pesei hopi di e personanan di direktiva no ta keda mas ku 2 of 3 aña, nan ta baha bai.
Lokual ku mi kier atmiti ta, ku den un grupo manera maestronan ta mas difisil pa konfronta e infiltrashon politiko ku den un grupo manera FTA. Un persona ku ta "binnen" materialmente e persona ei ta mas habri pa "play games" ku ken ku kier "play-games". Si ta sindikato wel ban hunga kune, si ta gobierno ban hunga ku gobierno. No ta importa kua "game" e ta, pasobra nan tin hopi spare-time, i nan tin menos problema enkuanto seguridat di trabou i enkuanto entrada. Solamente si e ta bibando riba su standart lo e tin problema.
Pero FTA lo sigi lucha kontra e situashon. Nos no ta bringa kontra e koriente, pero nos no ta bai sinta wak so tampoko. Nos ta konsidera komo parti di un proseso. No ta akinan so nan a eksperiensia lokual nos ta pasa den awor. Hopi pais ku ta mas leu for di nos a eksperiensia slanan mas duro ku nos. Sindikalismo a sobrevivi. Si e movimiento sindikal lo por wordu kibra esei mi no ta kere. Esei ta un simia ku una bes plantá ningun hende por stop'e. Nan por ten'e bou di un kapa pa sierto periodo, pero mundialmente a keda demostra ku labor no ta un kos ku bo por pone dentro di limitenan.
Ni bou preshon ni bou militar. Anke kuanto di nos traishona e lucha sindikal, anke kuanto di nos purba saka probecho personal o purba maniobra ku e movimiento sindikal mi no ta kere ku e ta kibra. Trahadó ta keda trahadó i bo por gaña nan un, dos biaha, pero no pa semper.
Ta yega un dia ku e ta ripara ku algo ta bai malo i e ta bai tei atrobe den kualkier forma, por ta den FTA, por ta den otro movimiento. Nos ta konvensi ku ningun gobierno na mundo por kibra e movimiento sindikal. Nos ta konvensi ku e lo sigi bou di e sirkumstansianan difirente, pero ku e lo sigi ta sigur.

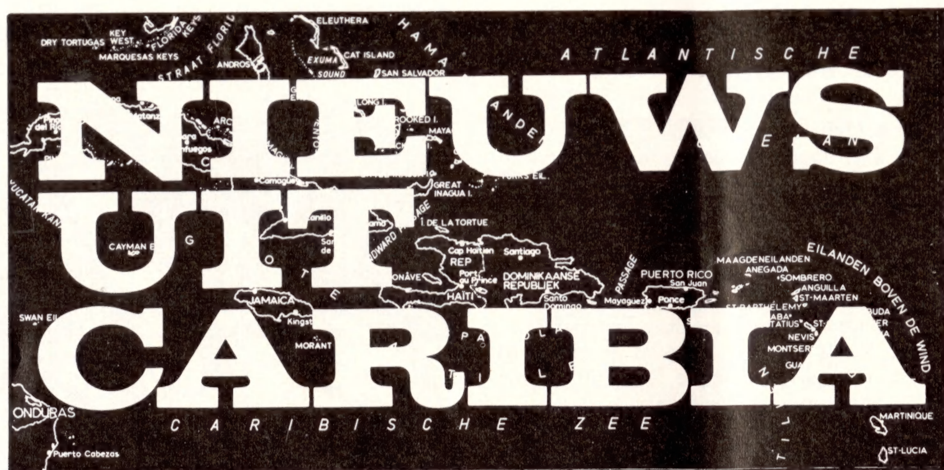

TELEFOON 3792

Gespecialiseerd in **HANDENARBEIDARTIKELEN,**
zoals: **oogjes**
schuimrubber
macramé kralen *en*
touw in alle soorten
grote sortering boeken
te veel om op te noemen
gym- en balletpakken en schoenen

We maken rubberstempels en drukken in goud of zilver op stof, leer, karton en plastic.

Breng ons vrijblijvend een bezoek aan de SCHOOLSTRAAT 4, *schuin tegenover de bibliotheek te Oranjestad.*

Puerto Rico

Duizenden Puertoricanen die in Amerika zijn geboren of er wonen, keren terug naar het land van hun vaderen. Sommigen hebben problemen met de assimilatie, anderen evenwel gaan op Puerto Rico werken in betrekkingen waarvoor ze de nodige vaardigheid en capaciteiten bezitten. Een recente studie van de universiteit van Puerto Rico heeft uitgewezen dat deze Neoricanen zoals ze worden genoemd de mogelijkheden van de Puertoricanen die op hun eiland zijn gebleven ernstig hebben belemmerd, omdat ze een hogere opleiding hebben.

De terugkeer van de Puertoricanen is omgekeerd aan de grote emigratiegolf van na de Tweede Wereldoorlog toen tienduizenden Puertoricanen hun eiland verlieten op zoek naar betere banen in de Verenigde Staten, merendeels New York.

Omdat alle Puertoricanen Amerikaanse staatsburgers zijn en vrij kunnen reizen tussen het eiland en de Ver. Staten, zijn er geen precieze cijfers over het aantal dat is vertrokken en weer is teruggekeerd. Maar de regering van Puerto Rico schat dat een miljoen Neoricanen sinds 1970 is teruggekeerd. Ze hebben te maken gekregen met een Spaanse taal die sommigen van hen niet of slechts gebrekkig spreken, een cultuur waarin ze als buitenstaanders worden beschouwd en een economie met een werkloosheidscijfer van 20 procent, goed betaalde banen zijn schaars.

De economische aanpassing is waarschijnlijk het gemakkelijkst voor hen. Een zich uitbreidende economie heeft Puerto Rico veel voordelen gebracht, waarmee de Neoricanen in Amerika vertrouwd zijn geraakt. En hun ervaring heeft hen tot grote concurrenten voor de lokale bevolking gemaakt. Ze zijn onafhankelijker en verschrikkelijk agressief, zei professor Carmen Fidelina Rodriguez van de universiteit van Puerto Rico, ze denken, handelen en praten anders.

Ondanks de economische voordelen die de Neoricanen aan hun terugkeer kunnen verbinden, blijven de familiebanden toch de belangrijkste drijfveer voor de remigratie, heeft de studie uitgewezen.

Martinique

Alle bewoners van Martinique die Frans willen blijven moeten zich aaneen sluiten om de kandidaten te verslaan die de autonomie en de onafhankelijkheid steunen. Dat schreef France Antilles, het dagblad van Martinique tijdens de verkiezingscampagne half februari ter ondersteuning van de regerende meerderheid op het eiland.

Autonomie is volgens de bestuurderen van het Franse overzeese departement alleen maar een stap in de richting van de onafhankelijkheid die het land naar ellende en dictatuur zal voeren. Veel geciteerd werd een uitspraak van Claude Cheysson, de EEG-commissaris voor ontwikkelingszaken die in september Martinique bezocht. "Noem mij eens een staat in het Caraïbisch gebied, waarvan de levensstandaard even snel is gestegen als die van Martinique", aldus commissaris Cheyssen. Een EEG-commissaris is een dagelijks bestuurder van de Europese Economische Gemeenschap.

Een stem verwerven tijdens de Franse verkiezingen is op Martinique een gecompliceerde zaak, schreef onlangs Jeremy Taylor in Caribbean Contact. Er is keus tussen het regerende rechtse blok en het oppositionele links in het Franse parlement. Maar ook is er nog de toekomstige status van de overzeese departementen. Moeten die blijven wat ze nu zijn — volledige en integrale delen van Frankrijk —, moeten ze intern zelfbestuur krijgen binnen de Franse gemeenschap of moeten ze echte politieke onafhankelijkheid verwerven.

In zekere zin is die vraag academisch voor alle drie de overzeese departementen. Geen van drieën zouden ze één maand zonder Parijs kunnen voortbestaan. In 1975 gingen er bijna 1.6 miljard francs naar Martinique vanuit de metropool. Het departement zelf haalde maar 400 miljoen francs aan inkomsten binnen. Deze massale jaarlijkse transfusies aan geld zijn eerder in de infrastruktuur van Martinique dan in industrie of landbouw gestoken. Dus terwijl Martinique een verhoudingsgewijs begerenswaardige levensstandaard heeft, een uitstekend wegennet, telefoonverbindingen die functioneren, geen watertekort, de Franse sociale wetgeving en hoge minimumlonen, produceert het praktisch niets.

Jaar na jaar wordt de economische afhankelijkheid van Frankrijk groter en ook de daarbij behorende identificatie met de Franse cultuur. Hoe sterk die afhankelijkheid van Parijs ook pleit voor het Frans blijven van Martinique, die ontwikkeling heeft ook geleid tot de vraag of dat allemaal zo maar moet doorgaan. Voortzetting van die politiek zou Martinique voor eeuwen aan Frankrijk binden. De problemen worden urgenter. Van Martinique's 340.000 inwoners is bijna 40 procent onder de 15 jaar en meer dan de helft beneden de 20. De werkloosheid heeft 20 tot 25 procent van de werkende bevolking getroffen.

Er is een hoog emigratiecijfer van Martinique's bevolking naar Frankrijk, maar ook veel Fransen trekken naar het Caraïbische eiland voor functies in het onderwijs en voor andere hoge functies, waar ook de lokale bevolking naar aast.

De positie van bijna gehele economische afhankelijkheid wordt wijd en zijd beschouwd als ongezond en niet alleen door links. Maar er wordt nog steeds meer gedacht aan importvervanging dan aan export. Los van Frankrijk is er van weinig kapitaaldeelname sprake en ook nauwelijks van de ontwikkeling van zware industrie, hoewel bijvoorbeeld een smelterij van grondstoffen van Cayenne een mogelijkheid op langere termijn zou kunnen zijn. De beweging voor autonomie in Martinique, geleid door de dichter Aimé Césaire, burgemeester van Fort de France, is altijd gezien als de beweging die de totale onafhankelijkheid wil bespoedigen en als zodanig steeds bestreden is door degenen doe de navelstreng met Frankrijk willen handhaven. Maar sinds de opkomst van een veel duidelijker onafhankelijkheidsbeweging vorig jaar, zijn de voorstanders van autonomie succesvoller geworden. Ook is er toenemende belangstelling voor nauwere banden met het Engelssprekende Caraïbische gebied. Als je in Martinique bent, sta je er verbaasd over hoe weinig men daar weet over de regio. Los van France-Antilles worden alle daar verschijnende dagbladen in Frankrijk gedrukt.

De Franse ambassade in Port of Spain heeft contacten bevorderd op cultureel en economisch terrein. Een handelsmissie uit Martinique heeft al verkennende besprekingen gevoerd in Barbados en zal in juni Trinidad bezoeken. Van de Franse overzeese departementen in de Caraïbische Zee kan over enkele jaren meer Caraïbische identiteit worden verwacht, aldus Jeremy Taylor in "Caribbean Contact".

Mariska

EMANSTRAAT 39
NASSAUSTRAAT 78
PLAZA SHOPPING CENTER

Sfeervol en modern van opzet

Fantastische kollektie leesboeken
Bijna alles voor school en kantoor

plus onze Discobar
voor de muziekliefhebbers
Klassieke elpees en cassettes

en de koffie is GRATIS

In de maand februari 1978 is er als voorbereiding op het houden van een spreekbeurt op de Antilliaanse Lerarenopleiding een onderzoekje ingesteld naar de gedachten van de basisschoolleerkrachten, die de vakken aardrijkskunde en geschiedenis geven.
De meeste scholen (25) hebben hun medewerking verleend bij het beantwoorden en retourneren van de tien gestelde vragen.
Soms werden de antwoorden individueel per leerkracht) en soms per school (hoofd) gegeven.
Enige voorzichtigheid bij het trekken van conclusies is daarom geboden ofschoon de algemene tendens die uit de antwoorden spreekt alleszins aannemelijk lijkt.
Bij het vak geschiedenis zijn alle vragen uitgewerkt, omdat het een goede maatstaf is bij het verifiëren van mijn kritiek (zie vorige nummers Skol i Komunidat).
Ook ontlopen de antwoorden bij beide vakken elkaar weinig. Soms is tussen haakjes aangegeven hoe vaak een soortgelijk antwoord is opgeschreven. Indien er niets tussen haakjes staat houdt dit in dat het antwoord slechts eenmaal voorkwam.
Uit de tabel kan de lezer een vergelijking maken tussen de percentages bij geschiedenis en aardrijkskunde.
Zeer dankbaar zijn wij de collega's voor het invullen van de formulieren. Dat bewijst al dat zij hun onderwijskundige problemen durven te formuleren.
Zij geven toe dat zeer veel werk verricht zal moeten worden. Hoewel wij de invullers niet uitdrukkelijk gevraagd hebben om toestemming ter publikatie van de resultaten hopen wij dat zij ons standpunt zullen begrijpen.
Zo wordt een grote groep bereikt en de noodkreet van een van de invullers doorgegeven: "Hopelijk wordt er iets met deze enquete gedaan. Het wordt tijd dat er een begin wordt gemaakt met onderwijsvernieuwing".
Dit verslag wil deels, net als de artikelen van Stephens, Jutten, mijzelf en vele anderen, bewijzen dat het nou eens uit moet zijn ons onderwijs te idealiseren. Het beeld is aardig aan het vergruizelen; het wordt eens tijd dat er werkelijk iets gedaan wordt. Anders zal het pessimisme blijven groeien: "Ik voel het als een verloren strijd". Deze neerslachtigheid is te begrijpen.
De vraag is of alle collega's zich bewust zijn van onze wanhopige onderwijssituatie. Volgens een van de aangetroffen antwoorden niet: "Het is nu eenmaal een onbegonnen taak om een bewustwordingsproces bij leerlingen op gang te brengen als de leerkrachten nog steeds gebukt gaan onder de effecten van het mentale kolonialisme (anti-Antilliaans waardenpatroon)."
Aan de lezer nu de opdracht wat te doen met de algemene conclusies van dit onderzoekje.

Enquete Geschiedenis

(gehouden in de maand februari 1978)

1. a. Bent u over het algemeen tevreden over het vak geschiedenis op de basisschool?
   b. 1. Zo ja, waarom?
   b. 2. Zo nee, waarom niet?
2. Wat wilt u met het vak geschiedenis op de basisschool bereiken?
3. a. Houdt u zich aan het leerplan of wijkt u ervan af?
   b. Waarom?
4. a. Welke methode gebruikt u?
   b. 1. Bent u er tevreden over?
   b. 2. Waarom wel?
   b. 3. Waarom niet?
   c. Welk ander hulpmateriaal gebruikt u?
5. Houdt u rekening met de leerstof van de Mavoscholen?
6. Werkt u met andere collega's op school samen bij de geschiedenislessen?
7. Bent u het eens met de kritiek dat het geschiedenisonderwijs op de basisschool weinig voorstelt en weinig nastreeft?
8. a. Vindt u dat de vakken geschiedenis en aardrijkskunde samen moeten gaan in wereldoriëntatie?
   b. Kunt u uw mening verduidelijken?
9. a. Hebt u behoefte aan een nieuwe methode?
   b. Welke onderwerpen moeten er zeker in komen?
   c. Hebt u behoefte aan een vakdidactisch boek over het geschiedenisonderwijs voor de Antilliaanse basisscholen?

Antwoorden op de gestelde vragen

1. a. ja 19,4%
   nee 80,6%

b1 De ja-stemmers komen geen van allen tot een erg redelijke motivering. Meer dan "geschiedenis is nuttig" en "de kinderen vinden het fijn" schrijft men niet op.

b2 De motiveringen van de gegeven antwoorden lopen uiteen, maar hebben toch een gemeenschappelijke kern, nl. het correleren van de gebruikte methode met de mate van ontevredenheid:

— De methode geeft niet veel over het eigen gebied (4x), het is onaangepast (4x)
— De leerstofkeuze is niet goed, teveel Nederlandse geschiedenis (5x).
— Het boek is te saai (3x), ouderwets (2x), weinig activerend en een leesboek.
— De methode is didaktisch niet afgestemd op het kind.
— De methode verheerlijkt de W.I.C. en verzacht de slavernij.
— De methode ademt een sterk kolonialistische en Nederlandse mentaliteit, is subjectief en vol "grove leugens".

2. De antwoorden op vraag 2 zijn zo gevarieerd dat het onmogelijk is alle weer te geven.
Wel is deze vraag erg belangrijk omdat deze onderwijsmensen aangeven wat zij

RONALD R. DONK - met dank aan LU

ENQ
geschi
e
aardrijk

goed zien én
er beter uitzien

CIA HERRERA en MARITZA DENNERT

UÊTE
edenis
n
kskunde

graag met het vak geschiedenis willen bereiken.
Soortgelijke antwoorden zijn soms samengevoegd:

- Waardering en liefde (4x), belangstelling (2x) voor het eigene, het eigen volk en de regio.
- Bewustwording van de eigen identiteit, eigen cultuur en om een fatsoenlijke, nationale wereldburger te worden (2x).
- Mondigheid en kritische instelling.
- Aanbrengen van begrippen en parate kennis (14x).
- Besef een schakeltje te zijn in zo'n eeuwenoude ontwikkeling (4x).
- Verbanden leggen (2x) en historisch inzicht.

Het meest abstract en filosofisch was het volgende antwoord:

"Onze eigen politieke bedoelingen relativeren en met behulp van historische ervaringen bekritiseren (niet te diep)".

Al de aangehaalde antwoorden geven te kennen, dat de man of vrouw voor de klas ondanks de algemeen heersende ontevredenheid het vak geschiedenis wel serieus neemt. Toch wil een groot aantal meer de nadruk leggen op begripsvorming en feitenkennis.
Met een applicatiecursus — op de Antillen voor dit vak nog nooit gegeven — zou heel wat goed werk verricht kunnen worden!

3. a. Uit de antwoorden op deze vraag blijkt dat praktisch alle invullers geen onderscheid maken tussen het leerplan en de methode.

Gebrek aan pedagogisch-didactische kennis?
Het volgende resultaat kwam uit de bus:
ja: 56%
nee: 44%

b. De motivering voor de ja-stemmers:
Houvast (2x), bij gebrek aan andere methode (5x), om de kinderen niet in de war te brengen.
De "afwijkers" zijn in twee groepen te verdelen:
Een groep (22%) wil en kan niet steeds met deze methode werken en een groepje die ronduit stelt dat het leerplan niet voldoet: "Er bestaat geen leerplan op de hele Nederlandse Antillen, je kunt je niet houden aan of afwijken van iets dat niet bestaat".

4. Nos Patria.
b1. ja: 9,7%
nee: 90,3%

b2. Geen enkele ja-stemmer heeft haar/zijn keuze verdedigd.

b3. De antwoorden lopen grotendeels parallel aan vraag 1 b2 maar worden hier feller geuit: waardeloos, zeer onbeholpen leesboek, ouderwets, spreekt de kinderen niet aan, stom geschreven enz.

c. Verhaal, plaatjes, tekeningen, kaarten (3x), stempels, fotoboeken, krantenknipsels, van alles.
De meeste leerkrachten klagen echter over het gebrek aan materiaal.

Meer Arubaanse geschiedenis.

5. ja: 3,2%
nee: 96,8%

Een collega vulde in dat hij/zij graag wilde samenwerken maar "ons onderwijs is een door en door verrotte appel".

6. ja: 12,9%
nee: 87,1%

7. ja: 74,2%
nee: 25,8%

Een collega merkt op: "iets is beter dan niets, nietwaar?"

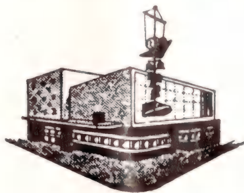
8. a. ja: 87,1%
nee: 12,9%

b. Sommige leerkrachten zijn echt wel aan bijscholing toe als zij denken dat wereldoriëntatie een kwestie van het gebruik van de atlas tijdens de geschiedenisles is.
De meeste collega's vinden wereldoriëntatie zinvol, meer leefbaar voor het kind.
Sommigen geven de voorkeur aan samenwerking tussen de vakken geschiedenis en aardrijkskunde.

9. a. ja: 86,8%
nee: 3,2%

b. — Onze eigen historische situatie in internationaal perspectief (3x).
— Meer Antilliaanse en Caribische geschiedenis (4x).
— Wie wij Arubanen eigenlijk zijn in verband met Zuid-Amerika.
— Belangrijke Arubanen die gestorven zijn, m.n. Boy Ecury, Henny Eman.
— Alles wat er op Aruba werd gedaan en wat ze nu doen.
— Meer begrip over eigen cultuur en de eigen samenleving.

SPRITZER + FUHRMANN

OPTICA MODERNA

Vergelijking van de vakken geschiedenis en aardrijkskunde (volgend overzicht):

vraag		*geschiedenis*	*aardrijkskunde*
1 a	ja	19,4	12,5
	nee	80,6	87,5
3 a	ja	56,0	25,0
	nee	44,0	75,0
4 b1	ja	9,7	11,3
	nee	90,3	88,7
5	ja	3,2	–
	nee	96,8	100,0
6	ja	12,9	19,0
	nee	87,1	81,0
7	ja	74,2	93,7
	nee	25,8	6,3
8 a	ja	87,1	50,0
	nee	12,9	50,0
9 a	ja	86,8	88,7
	nee	13,2	11,3
9 c	ja	90,3	95,0
	nee	9,7	5,0

Conclusies

Een overwegende meerderheid op de basisschool is dus ontevreden over het onderwijs in beide vakken. Daarom wijkt men ook af van het leerplan of de methode. De collega's houden zich alleen aan het leerplan om nog meer verwarring te voorkomen, dus geenszins een positief motief. De ontevredenheid hangt grotendeels samen met het ontbreken van adekwaat materiaal en een betere methode (zie 4b1).

Zeer teleurstellend, maar zo langzamerhand een bekend verschijnsel, is de geringe samenwerking in het onderwijs. Is dit een gevolg van frustraties? Het niet meer willen geloven in verbetering? De ontevredenheid is dan ook mede het gevolg van een initiatiefloos gedrag (zie 6).

De leerkrachten geven zelf toe dat hun onderwijs in geschiedenis en aardrijkskunde weinig voorstelt: maar liefst 74,2% en 93,7%. De behoefte aan een nieuwe methode en vakdidactisch materiaal is derhalve erg groot. De verschillen in percentages bij sommige vragen is verder in dit verband niet relevant. Wat wel hoog nodig is, is een fasenplan voor het onderwijs in deze (of alle?) vakken:

FASE I:
Analyse van de huidige moeilijkheden door vele observaties; het vormen van werkgroepen die hun grieven en wensen zo duidelijk mogelijk formuleren.

FASE III:
Het formuleren van doelstellingen; het kiezen van aangepaste leerstof; het ontwikkelen van lesmateriaal (in de praktijk) en het schrijven van handleidingen voor de lesgevenden en een methode voor de leerlingen.

E bentaha di CORUBA

Komo ku hopi hende no sa e rol ku Coruba tin den nos komunidat, e artikulo a ser skirbi pa duna nos lektornan un poko mas informashon enkuanto e empresa aki.
Coruba ta un *koperativo* lokual kier men ku e doño no ta un solo persona of un grupo di hende, pero e doño ta su miembronan. E instansia mas halto di Coruba ta e reunion general. Coruba ta funkshona riba dos pilar:
1. pilar parlementario
2. pilar komersial (tienda).
No ta nos intenshon pa duna mas detayes tekniko ku ta nesesario tokante e pilarnan importante aki, pero den un otro oportunidat nos lo por hasi esaki.
E rason pakiko Coruba a ser lanta ta obvio, si mira kon den añanan promé ku Coruba tabata tei e preisnan di artikulonan den supermerkadonan tabata subi drastikamente, ku tur di nos tabata puntra nos mes: "Ta na unda nos ta bai"?
Ku e binimento di Coruba nos por a ripara ku e preisnan a sigi subi, pero no asina tantc manera tabata e kaso.
Esaki kier men ku Coruba su influensia riba e otro supermerkadonan tabata i ta te awe riparable. Coruba a lanta mas o menos ocho aña pasa i no opstante e difikultatnan el a pasa den (el a haña konkurensia fuerte di e otro supermerkadonan) el a mustra ku e ta un koperativo ku (awe) tin derecho di eksisti den nos komunidat i tambe ku e por konkuri ku e supermerkadonan grandi na Aruba.
Esnan ku a traha duro pa lanta Coruba tabata: Fesina i IOWUA.
E miembronan di e organisashonnan menshona a duna e ayudo finansiero i ku e ayudo tekniko di e Sueco Dr. Jack Ames Coruba a bin riba pia.

Di tempo ku Coruba ta eksisti te awe Coruba semper a traha ku ganashi, i ku kada aña a bira mas i mas grandi. Esei kier men ku e probechonan ku e miembronan ta haya di nan koperativo ta bira mas grandi.
Hopi hende di tur skina di Aruba ta kumpra na Coruba pasobra:

1. Coruba ta mas barata ku otro supermerkadonan.
2. Coruba su surtido di artikulo ta masha grandi. Ekspanshon ta tuma luga dia pa dia.
3. E miembronan ta haya parti di e plaka ku nan a gasta na Coruba na fin di aña bek.
Kuanto esaki ta, ta depende di kuanto nan a kumpra i kuanto e ganashi ta.
Loke ta straño, pesei en partikular e artikulo aki, ta ku hopi hende ta kumpra na Coruba, pero nan no sa kon pa bira miembro. Manera nos a bisa kaba Coruba ta un koperativa i ta e miembronan ku ta doño ta gosa di e previlegionan di e organisashon aki.
Ku solamente f. 20,— bo por bira miembro pa resto di bo bida. Di e momento ku bo a bira miembro bo ta partisipa den tur e bentahanan ku Coruba tin pa ofrese su miembronan. Esei kier men ku bo tin parti den e ganashi i bo tin bos den e politika ku e organisashon ta hiba.
(Bo tambe ta determina e direkshon di Coruba sea direkta o indirektamente).
Tin hopi kos ku nos por menshona ku ta faboresebo si bo ta miembro di Coruba pero un kos ku ta interesa tur hende ta e ganashi ku e koperativo ta saka tur aña di su benta.
Despues di a paga tur e kosto i gastonan ta resta e ganashi neto (netto winst). Den reunion general e desishon ta kai kiko ta hasi ku e ganashi. Parti por bai den un fondo i parti por ser reparti entre e miembronan.
Na 1972 Coruba a duna pa prome biaha parti di su ganashi bek na su miembronan, i kada miembro a risibi 2% di loke el a kumpra durante e aña '73, 2% na '74, 3% na '75, 5% na '76 i na '77 ta ser bisa ku e por ta atrobe 5% pues e koperativa ta kresiendo.

Un ehempel: si na '76 bo a kumpra f. 3000,— na komestibles anto bo ta haya bek 5% esei ta f. 150,—. Di kual supermerkado abo komo kumprado ta haya f. 150,— na fin di aña bek? Si bo no tin f. 20,— pa paga di biaha pa bira miembro anto bo por palabrá ku e manager ku bo kier bira miembro, i e lo bisa bo kuanto ta bon pa duna pa kuminsa te ora bo kaba

paga e f. 20,— ku tur hende mester paga. Lo bo haya e koperashon sigur sigur. Hasi un som pa bo mes i mira si Coruba ta mas benefisioso pabo, ounke bo ta bin por ehemplo di Oranjestad.

KORDA DOS KOS

1. Komo miembro bo tin parti den e ganashi.
2. Coruba ta trahando ku un "winstmarge" masha chikito kompara ku e otro supermerkadonan.

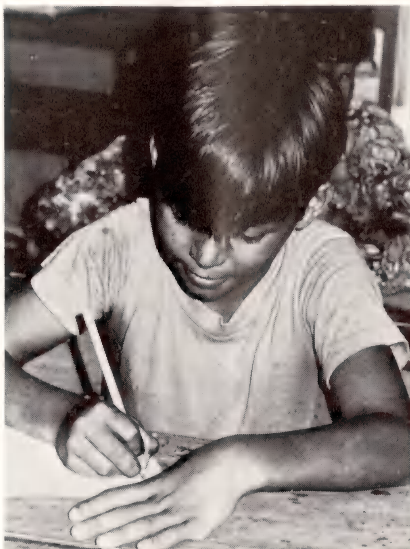
A. ENGELBRECHT

15 JAAR GELEDEN

in "CONTACT", orgaan van de Arubaanse Onderwijs Bond

Theorie en praktijk

Een van de schoonste leuzen voor het onderwijs is: "De school moet opvoeden voor het leven". Niemand zal hier tegen iets kunnen in brengen, het is een zo vanzelfsprekend iets, dat de praktijk meestal bitter tegenvalt, moet tegenvallen als men er de waarde aan hecht dat de school kant-en-klare mensen moet afleveren.
Om mijn bedoeling te verduidelijken een voorbeeld.
Het is al weer heel wat jaartjes geleden, dat een leerling van de A.T.S. slaagde voor zijn elektriciënsdiploma en gelijk een vestigingsvergunning als installateur aanvroeg.
Groot was zijn verbazing en van hem niet alleen, toen hem deze vergunning geweigerd werd. Het heeft heel wat moeite gekost hem, en zijn vrienden en kennissen, die er bij te pas kwamen, duidelijk te maken, dat dit diploma echt nog wel wat ervaring naast zich eiste.
Dat veel theorie moest gaan leven door de praktijk.
Dit nu bedoel ik, als ik zeg, dat de schone leus, waar ik mee begon zovaak aanleiding geeft tot teleurstellingen. Het ideaal, dat deze leus in zich heeft, heeft een natuurlijke grens. Onze school geeft een massa theorie en is eenvoudig niet in staat deze theorie door de praktijk te steunen.

Opvoeden voor het leven.

Al onze leerlingen kunnen klokkijken als ze van school gaan, omdat hierbij theorie en praktijk hand in hand gaan. Maar wat moeten de kinderen zich voorstellen als ze met honderdduizenden en nog meer zitten te rekenen. Of wat als ze braaf zes achtste delen door drie vierde (om het zeer eenvoudig te houden) moeten delen. O, zeker, we doen ons best, alles zo aanschouwelijk mogelijk te doen, maar we moeten ons er wel bij neerleggen, dat veel grauwe theorie blijft. Vanzelf komt dan het probleem: en hoeveel gaan we nu van deze grauwe theorie onderwijzen. Wat zullen we de kinderen geven om ze klaar te maken voor "het leven". Daarmee zitten we gelijk vast. "Het Leven" bestaat namelijk niet. Aan ieder van ons worden andere eisen gesteld.
M.i. is dit een van de grote oorzaken van de vele klachten over ons onderwijs van de buitenwereld. Iedereen ziet op zijn gebied de eisen, die aan hem gesteld worden of de eisen, die hij aan zijn ondergeschikten meent te moeten stellen. Als we zo eens een aantal lijstjes met eisen naast elkaar zouden leggen, zou waarschijnlijk blijken, hoe groot de verscheidenheid wel zou zijn. Zou de school werkelijk proberen aan al deze eisen voor de volle honderd procent te voldoen, dan zouden we waarschijnlijk gauw in een volslagen gekkenhuis zitten. Daarom zullen we onze mooie beginleuze altijd met enige omzichtigheid moeten interpreteren. De school zal inderdaad moeten proberen dit ideaal zo dicht mogelijk te benaderen (en we geven grif toe, dat hier echt nog wel iets aan te doen is), maar anderzijds zal de buitenwereld moeten bedenken, dat een rauwe kreet als "Het onderwijs is slecht, ze moeten het zus of zo doen" de zaak wel wat al te simpel afdoet. Willen we inderdaad iets bereiken, dan zal door beide partijen deze materie duchtig bestudeerd en met elkaar besproken dienen te worden. Wanneer een adviesraad voor de handel gaat vertellen wat het onderwijs dan wel moet doen, kan het niet anders dan een mislukking worden. Anderzijds zal het onderwijs zich hebben te richten naar vervulbare verlangens voor de wereld waarin onze leerlingen opgenomen zullen worden.
Wij zijn daarom gaarne bereid dit blad open te stellen voor een ieder ook buiten het onderwijs, die aan de verdere opbouw van ons onderwijs wil meewerken.

P. BONGERS

SEGUROSCA MANSUR n.v.

VERZEKERINGSMAKELAARS

Bent u verzekerd?

JA: Voor alle zekerheid mogen wij uw verzekeringspakket toch voor u doorlichten?

NEEN: BEL DAN TELEFOON 3094 - 4756 op voor meer inlichtingen of bezoek ons aan de PAARDEBAAISTRAAT 8.

MAVO

ARUBA

Een enquête samengesteld door MADONNA STEPHENS (tweede deel)

Het eerste deel stond in het vorige nummer van Skol i Komunidat

HOOFDSTUK 2

Een onderzoek naar de mening van de leerkracht over het Mavo

1. DE INLEIDING

Delen de leerkrachten de mening dat er een crisissituatie is in het Mavo? Men hoort vaak klachten van collega's, die van mening zijn, dat het peil van de leerlingen minder wordt, dat de meeste brugklasleerlingen niet op het Mavo thuis horen enz.
In hoeverre gaat het hier om (loze) kreten of om subjectieve meningen die niet op keiharde feiten zijn gebaseerd?
Om een duidelijker beeld te krijgen van de mening van de mavoleerlingen heb ik een enquete gehouden.
Ik wilde antwoorden hebben op de volgende vragen:
— Is men van mening dat het huidige Mavo in overeenstemming is met de doelstellingen van het Mavo.
— Wat zijn de voornaamste problemen van het Mavo.
— Welke mogelijke oplossingen zijn er voor deze problemen.
— Wat is de positie van het Mavo ten opzichte van de andere vormen van voortgezet onderwijs.
— Hoe ziet men de positie van de mavoleerkracht.

Daar het een populatie-onderzoek betrof is de vragenlijst aan alle mavoleerkrachten toegezonden.
Per 1 augustus 1977 waren er 125 personen werkzaam op de 9 mavoscholen op dit eiland. Er zijn 74 mannelijke en 51 vrouwelijke leerkrachten. 66 personen hebben de formulieren geheel of gedeeltelijk ingevuld teruggezonden (52,8%).
Ondanks de vrij teleurstellende responsie ben ik van mening dat de resultaten van het onderzoek een indicatie geven van de mening van de leerkrachten.
Er zal bij het interpreteren van de gegevens uiteraard rekening gehouden moeten worden met de geringe omvang van de populatie en ook met het feit dat het hier gaat om een eerste peiling van meningen.
Dit onderzoek is daarom meer een vooronderzoek dat op een later tijdstip gevolgd zal moeten worden door een uitgebreider en

diepgaander onderzoek.
Om deze reden heb ik ook de niet volledig ingevulde formulieren meegeteld.
Bij het opstellen van de items ben ik uitgegaan van eigen meningen, opvattingen en vooroordelen en die van collega's ten aanzien van het Mavo.

1.2. De onderzoekresultaten

1. De mavoschool bereidt de leerlingen onvoldoende voor op een toekomstige werkkring.

TABEL 1	Aantal
Eens	43 (68,3%)
Geen mening	8 (12,7%)
Oneens	12 (19%)

2. De voornaamste taak van de mavoschool is het voorbereiden van de leerlingen op verdere studie.

TABEL 2	Aantal
Eens	47 (72,7%)
Oneens	15 (22,7%)
Geen mening	3 (4,5%)

De geënqueteerden onderstrepen hier de aard van het middelbaar algemeen voortgezet onderwijs: het is algemeen voortgezet onderwijs en geen beroepsgericht onderwijs.
Het Mavo is nooit bedoeld gewees als beroepsonderwijs, maar als een voorbereiding op het hoger algemeen voortgezet onderwijs (Havo) en het middelbaar beroepsonderwijs (MBO).
Het Mavo hoeft derhalve de leerlingen niet voor te bereiden op een toekomstige werkkring.

3. Gezien de aard van het mavo-onderwijs zou het zinvol zijn een scholengemeenschap te vormen met
a. Mavo — Havo — VWO

TABEL 3.1	Aantal
Eens	32 (57,6%)
Oneens	14 (23,7%)
Geen mening	11 (18,6%)

b. Mavo — ETAO — N.N.

TABEL 3.2	Aantal
Eens	18 (31,6%)
Oneens	32 (56)
Geen mening	7 (12,3%)

Iets meer dan de helft van de geënqueteerden bevestigt nogmaals dat het mavo-onderwijs AVO is en geen beroepsonderwijs.

4. Het Mavo in zijn huidige vorm wekt bij de leerlingen te hoge verwachtingen t.a.v. verdere studie en beroepsmogelijkheden.

TABEL 4	Aantal
Eens	30 (46,9%)
Oneens	16 (25 %)
Geen mening	18 (28,1%)

De mening van de voor- en tegenstemmers loopt weinig uiteen.

5. Het zou aanbevelenswaardig zijn in het mavoprogramma plaats in te ruimen voor beroepsvoorbereidende (pre-vocational) vakken en/of vaardigheden.

TABEL 5	Aantal
Eens	44 (66,7%)
Oneens	17 (25,8%)
Geen mening	5 (7,6%)

Uit de wijze waarop deze vraag beantwoord is, blijkt een duidelijke diskrepantie met de wijze waarop de eerste vragen beantwoord zijn.
Het Mavo-onderwijs is algemeen onderwijs, maar men voelt blijkbaar toch de behoefte aan meer beroeps-gerichte vakken.

6. Het zou zinvol zijn te komen tot een gezamenlijk brugjaar voor alle typen van het voortgezet onderwijs.

TABEL 6	Aantal
Eens	54 (84,4%)
Oneens	7 (10,9%)
Geen mening	(3,1%)

De geënqueteerden spreken zich in feite hierin uit voor het opheffen van de barrière tussen AVO en beroepsonderwijs. Moet het gemeenschappelijk brugjaar gevolgd worden door één vorm van voortgezet onderwijs: de middenschool?

Studeren is bij de jeugd niet in.

7. Het zou zinvol zijn te komen tot één vorm van voortgezet onderwijs (middenschool).

TABEL 7	Aantal
Eens	35 (53 %)
Oneens	14 (21,2%)
Geen mening	17 (25,8%)

Een (kleine) meerderheid is voor de middenschool. Het is opvallend dat 25% van de geenqueteerden geen mening heeft. Zou dit er misschien op kunnen wijzen dat men niet genoeg weet over de middenschool?

De volgende 10 vragen hebben als doel de mening van de leerkracht te peilen m.b.t. brugjaar - differentiatie en selektie en doorstroming.

8. De toelatingseisen van het Havo en de MTS beperken ten onrechte de vakkenpakkettenkeuze van de mavoleerling.

TABEL 8	Aantal
Eens	23 (34,8%)
Oneens	21 (31,8%)
Gee mening	21 (31,8%)

Het vervolgonderwijs na het Mavo stelt bepaalde eisen t.a.v. het vakkenpakket, waardoor de mavoleerling in zijn keuze beperkt is. Slechts 1/3 deel van de geënqueteerden is van mening dat dit niet ten onrechte gebeurt. Iets minder dan 1/3 deel heeft geen mening en hetzelfde aantal vindt dat het ten onrechte gebeurt.

9. Het brugjaar van het Mavo is in de praktijk niets anders dan het eerste leerjaar van het Mavo.

TABEL 9	Aantal
Eens	53 (81,5%)
Oneens	11 (16,9%)
Geen mening	1 (1,5%)

Het is evident dat de oorspronkelijke funktie van het brugjaar: determinatie, selektie en oriëntatie steeds meer op de achtergrond is geraakt.

10. Een goede selektie na de 6e klas maakt het brugjaar overbodig.

TABEL 10	Aantal
Eens	17 (26,6%)
Oneens	39 (60,9%)
Geen mening	8 (12,5%)

60% van de ondervraagden is het niet eens met deze uitspraak. Men vindt dat het brugjaar moet blijven, hoe wel men bij 9 stelt dat het brugjaar eigenlijk niet bestaat.

11. De brugklas in de zin van de wet (doel: determinatie - selektie) is slechts mogelijk binnen een scholengemeenschap.

TABEL 11	Aantal
Eens	32)48,5%)
Oneens	28 (42,4%)
Geen mening	6 (9,1%)

De meerderheid is het hier niet mee eens.

12. De figuur van de brugklasleider is een uiting van de diskrepantie tussen theorie en praktijk van het brugjaar in die zin dat het brugjaar van het Mavo in de praktijk niets anders is dan het eerste leerjaar, terwijl de figuur van de brugklasleider suggereert dat dit brugjaar inderdaad een selektie- en determinatie-funktie heeft.

TABEL 12	Aantal
Eens	31 (48,4%)
Oneens	15 (23,4%)
Geen mening	18 (28,1%)

Ook t.a.v. dit punt blijft er onduidelijkheid bestaan. Als men toegeeft dat er geen brugklas meer bestaat, wat voor funktie heeft dan de brugklasleider.

13. Het mammoetsysteem heeft in de praktijk niet geleid tot (meer) gelijke kansen voor alle leerlingen.

TABEL 13	Aantal
Eens	50 (78,1%)
Oneens	10 (15,6%)
Geen mening	4(6,3%)

De democratisering is het hoofddoel van de mammoetwet. Het onderwijs moest zo worden ingericht dat de leerling optimale kansen kreeg het schooltype te kiezen dat het beste past bij zijn aard, aanleg en belangstelling. De leerkrachten zijn het er over eens, dat dit doel niet bereikt is.

14. Er komen teveel leerlingen op het Mavo die er niet thuishoren.

TABEL 14	Aantal
Eens	43 (65,2%)
Oneens	19 (28,8%)
Geen mening	(6,1%)

Een veel gehoorde uitspraak die door de meerderheid van de geënqueteerden onderstreept wordt.

15 Het peil van de leerlingen van de brugklas wordt met het jaar slechter.

TABEL 15	Aantal
Eens	41 (63,1%)
Oneens	11 (16,9%)
Geen mening	13 (20 %)

De leerkrachten zijn van mening dat dit uiteraard het geval is.

16. Het is vrijduidelijk dat er iets schort aan de taakverdeling tussen het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.

TABEL 16	Aantal
Eens	48 (78,7%)
Oneens	5 (8,2%)
Geen mening	8 (13,1%)

Een duidelijke meerderheid is voor. De vraag is alleen wat schort er aan? Wat verwacht het voortgezet onderwijs van het basisonderwijs?

17. Het basisonderwijs bereidt de leerlingen onvoldoende voor op het voortgezet onderwijs.

TABEL 17	Aantal
Eens	37 (56 %)
Oneens	20 (30,3%)
Geen mening	9 (13,6%)

De meerderheid is deze mening toegedaan.

18. In het Mavo wordt teveel nadruk gelegd op het Nederlands.

TABEL 18	Aantal
Eens	19 (29,7%)
Oneens	38 (59,4%)
Geen mening	7 (10,9%)

Hoe belangrijk vindt de mavoleerkracht het Nederlands? Iets meer dan de helft vindt dat men niet te veel tijd aan het Nederlands besteedt. Desondanks blijven de resultaten slecht. Zou remedial teaching een oplossing kunnen zijn?

19. Het is noodzakelijk dat er op de Mavoscholen remedial teachers komen voor het vak Nederlands.

TABEL 19	Aantal
Eens	31 (47 %)
Oneens	18 (27,3%)
Geen mening	16 (24,2%)

Iets meer dan de helft van de geënqueteerden is het er niet mee eens. Wil men dan de zaken rigoreuzer aanpakken en een begin maken met het loskoppelen van het Antilliaanse onderwijssysteem van het Nederlandse?

20. Het mavo-onderwijs zal nadelig beinvloed worden door het afschaffen van de Nederlandse examens.

TABEL 20	Aantal
Eens	32 (48,5%)
Oneens	21 (31,2%)
Geen mening	13 (19,7%)

Een heel kleine minderheid ziet de afschaffing van de Nederlandse examens als de doodslag van het mavo-onderwijs.

21. In het belang van de leerlingen en de Arubaanse gemeenschap dient het huidige systeem van voortgezet onderwijs vervangen te worden door een eigen Antilliaans c.q. Arubaans systeem van voortgezet onderwijs.

TABEL 21	Aantal
Eens	43 (65,2%)
Oneens	13 (20 %)
Geen mening	9 (13,8%)

Een aanzienlijke meerderheid is voor.

22. Het rendement van het Mavo-onderwijs is bevredigend.

TABEL 22	Aantal
Eens	6 (9,2%)
Oneens	52 (80 %)
Geen mening	7 (10,8%)

Een zeer duidelijke zaak.

23. Het is in het belang vam de mavoleerlingen de pakkettenkeuze pas na het derde jaar plaats te doen vinden.

TABEL 23	Aantal
Eens	50 (76,9%)
Oneens	5 (7,7%)
Geen mening	10 (15,4%)

De pakkettenkeuze moet zo lang uitgesteld worden, terwijl de vrije keuze gehanhaafd moet blijven (Tabel 24).

24. De keuzemogelijkheden voor het samenstellen van een vakkenpakket dienen drastisch beperkt te worden.

TABEL 24	Aantal
Eens	11 (16,7%)
Oneens	48 (72,7%)
Geen mening	7 (10,6%)

25. De meeste leerkrachten zijn niet zodanig opgeleid dat zij kunnen functioneren binnen het mammoetsysteem.

TABEL 25	Aantal
Eens	21 (32,3%)
Oneens	17 (26,2%)
Geen mening	27 (41,5%)

Het is opvallend hoeveel leerkrachten geen mening hebben t.a.v. dit punt.

26. Vervalt.

27. Indien een leerkracht les moet geven in meer dan 2 vakken gaat dit zonder meer ten koste van de kwaliteit van het lesgeven.

TABEL 27	Aantal
Eens	28 (43,1%)
Oneens	28 (43,1%)
Geen mening	9 (13,8%)

28. De teamgeest onder de mavoleerkrachten laat veel te wensen over.

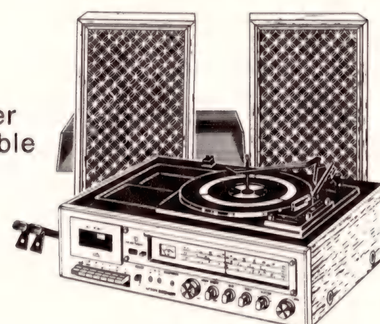
TABEL 28	Aantal
Eens	29 (46 %)
Oneens	21 (33 %)
Geen mening	13(20,6%)

29. Naast produkt-coördinatie (zoals centrale proefwerken) is er ook behoefte aan pro-

National

Model SG-1260A

3-in-1 Complete Stereo Music Center (Radio/Tape/Phono)...28 cm Turntable with Automatic Record Changer.

Visit our showroom in the Fergusonstraat and have a look at this fantastic stereo set and at all our other

NATIONAL products

FERGUSONSTRAAT – TEL. 3555

ces-coördinatie (zoals coördinatie van de wijze van leerstof-overdracht (didactische werkwijze).

TABEL 29	Aantal
Eens	57 (90,8%)
Oneens	4 (6,3%)
Geen mening	2 (3,2%)

30. De samenwerking op school tussen de leerkrachten die hetzelfde vak geven laat nogal te wensen over.

TABEL 30	Aantal
Eens	25 (38,5%)
Oneens	20 (30,7%)
Geen mening	20 (30,7%)

De laatste 5 vragen hebben direkt betrekking op het functioneren van de mavoleerkracht. De bedoeling was informatie te krijgen over de mate waarin zekere problemen van het Mavo-onderwijs terug te brengen zijn tot het niet optimaal functioneren van de leerkracht, hetzij door een niet aangepaste opleiding, hetzij door een gebrekkige samenwerking tussen de leerkrachten van een school of door overlading van de leerkracht. De uitkomsten geven een indicatie dat er bij een groot deel van de leerkrachten behoefte is aan begeleiding. Het is opmerkelijk dat vragen ten aanzien van samenwerking en opleiding door een zeer groot deel van de ondervraagden negatief beantwoord zijn of dat men er geen mening over heeft.

A. Wat zijn volgens u de 3 meest opvallende tekortkomingen van de brugklasleerling.

1. Ze kunnen niet zelfstandig studeren 39 (60,9%)
2. Ze zijn niet geïnteresseerd in de school 3 (4,7%)
3. Ze kunnen niet lezen 30 (46,9%)
4. Ze zijn niet in staat zelfstandig het huiswerk te maken 11 (17,2%)
5. Ze beheersen het Nederlands niet voldoende 49 (76,6%)
6. Ze hebben weinig interesse voor de lessen 4 (6,3%)
7. Ze zijn niet gemotiveerd om te studeren 33 (51,6%)
8. Ze beschikken niet over bepaalde basisvaardigheden (zoals het werken met een woordenboek of atlas) 18 (28 %)
   N. is 65.

In het laatste gedeelte van het onderzoek moeten de ondervraagden hun mening geven over de redenen van het falen van de mavoleerlingen.
Uitgaande van de uitspraken die men vaak van onderwijsmensen hoort moet duidelijk worden, hoe men erover denkt.
Het taalprobleem is volgens de leerkrachten de hoofdoorzaak van het falen van de leerlingen.

B. Wat zijn volgens u de 3 voornaamste oorzaken van het falen van veel mavoleerlingen.

1. Studeren is bij de jeugd niet in 38 (58,5%)
2. Ze kunnen de lessen nauwelijks volgen door hun gebrekkige beheersing van het Nederlands 46 (70,8%)
3. De leerstof is te intellectualistisch 23 (35,4%)

Diploma's bieden nog geen uitzicht op een werkkring.

4. De leerlingen weten dat het Mavo-diploma weinig uitzicht biedt op een goede werkkring 11 (16,9%)
5. De leerstof is niet aangepast aan de leefwereld van de leerlingen 38 (58,5%)
6. De leerlingen grijpen te hoog 10 (15,4%)

C. Dit zijn enige mogelijke oplossingen voor de problemen van het Mavo (kruis er 3 aan).

1. Het verplicht stellen van studielessen voor alle klassen 15 (22,7%)
2. Studiebegeleiding door een geschoolde begeleider 32 (48,5%)
3. Versoepeling van de overgangsnormen 1 (1,5%)
4. Het gebruik van de moedertaal bij bepaalde vakken 17 (25,8%)
5. Verplichte bijscholing van de leerkrachten 23 (34,8%)
6. Uitbreiding van de contacten met het gezin 16 (24,2%)
7. De duur van het Mavo verlengen 13 (19,7%)
8. Een scherpere selektie na de 6de klas 19 (28,8%)
9. Het geven van beroepsoriënterende vakken naast de theoretische en de expressievakken 21 (31,8%)
10. Begeleiding van de leerkracht 13 (19,7%)

Na het taalprobleem is de oorzaak het niet zelfstandig kunnen werken van leerlingen, waardoor er ontstaat:
— Behoefte aan begeleiding,
— Gebrek aan motivatie.
De niet adequate leerstof is ook een van de oorzaken en tenslotte het nuchtere feit dat de jeugd niet graag studeert. Het is interessant op te merken dat slechts 4,7% van de ondervraagden meent dat de jeugd niet geïnteresseerd is in de school.

Wat voor oplossingen zijn er mogelijk? Eigenlijk is men het met slechts 1 punt bijna unaniem eens: de overgangsnormen moeten niet versoepeld worden.
Deskundige begeleiding wordt door 48,5% als een noodzaak gezien.

1.3. SAMENVATTING

Hoewel men van mening is, dat het Mavo voortgezet onderwijs is en de nadruk moet liggen op het geven van algemeen vormende vakken heerst de mening bij een aanzienlijke groep van de ondervraagden, dat er plaats ingeruimd moet worden voor beroeps-voorbereidende vakken en vaardigheden.
Men ziet de noodzaak in van het instellen van één gemeenschappelijk brugjaar; iets meer dan de helft van de ondervraagden vindt echter dat de middenschool het huidige categoriale voortgezet onderwijs moet vervangen. Men is wel voor een Arubaans c.q. Antilliaans voortgezet onderwijs.
Het Mavo en met name het brugjaar wijkt af van wat oorspronkelijk de bedoeling ervan was in de Mammoetwet. Hierdoor rijzen er vragen t.a.v. de funktie van de brugklasleider.

Het is evident dat er iets schort aan de selektie van de leerlingen op het einde van de basisschool.
Het Nederlands is en blijft een probleem voor veel leerlingen.
Het voortbestaan van het Mavo hangt samen met het handhaven van de Nederlandse examens.

Het rendement is onbevredigend. De pakkettenkeuze moet zo lang mogelijk worden uitgesteld, waarbij de vrije keuze gehandhaafd moet blijven.
Het is niet duidelijk wat men denkt van de positie van de mavoleerkracht.
Het grootste deel van de ondervraagden is het eens met het bestaan van problemen bij het Mavo, maar het is niet duidelijk of men het eens is met mijn stelling dat er van een krisissituatie sprake is.

De voornaamste probleemgebieden zijn:
— het taalprobleem;
— de struktuur en inhoud van het Mavo;
— het falen van de leerlingen;
— het funktioneren van de Mavoleerkracht.

Teacher of the month: Dolores THIEL

Nos "Teacher of the Month" di e luna aki ta Dolores Thiel.

Dolores, mihor konosi komo Dóy (pronunsia Dooy) ta trahando aktualmente na ETAO-Mariacollege.

Dolores ta dedika un gran parti di su tempo liber na deporte i esaki riba diferente nivel.

Na skol mes e ta okupa ku e parti di edukashon fisika. E ta forma parti tambe di e Schoolsportkommissie.

Huntu ku algun otro persona e ta tumando parti na e "operashon 500", un inisiativa tuma dor di Aruba Basketball Bond. Tur diamars i diahuebs for di 1.30 pa 3.00 tin training pa hobennan entre 9 i 12 aña ku ta interesa pa siña hunga basketball. Por sierto ku e akogida tabata tremendo. Diasabra atardi for di 5 pa 7 nos por mira Dóy na Club Estrella, kaminda hunto ku Robert Oduber, otro maestro hopi aktivo, e ta yuda hobennan entre 13 pa 15 pa siña hunga basket mas miho.

Komo hungador mes Dolores ta aktivo den Connie Francis Club. Na weganan di basketball bo ta sigur di hañe; sea komo miembro di direktiva di A.B.B. na turno, sea komo "timer" of "scorer" na mesa, pero semper e t'ei.

Den direktiva di A.B.B. e ta okupa e puesto di sekretaria. Ultimamente durante organisashon di Festibasket, kual a bira un exito tremendo, Dóy hunto ku otro miembronan di direktiva a traha hopi duro pa hasi posibel e exito di e torneo internashonal aki.

Dolores su esfuersonan a wordu korona tambe riba e ultimo anochi di e torneo ora ku el a risibi un rekuerdo bon meresi pa e esfuersonan organisatorio ku el a hasi i komo muestra di apresio i rekonosemento pa su trabow.

Diasabra atardi ainda Dóy ta haya tempo pa dedika algun tempo na e welpennan na Sta. Cruz.

grawata

Ya Concorde a wordu bendi ku un grupo Americano. Nan a saka un bon kachi-kachi einan.

✶

Boso a tende kaba ku un di nos diputadonan a aplika pa su Playboy Credit Card. E si ta traha dam warda awa.

✶

Dia Playboy bin sigur sigur nos poblashon di konenchi lo aumenta ku e Bunny's nan ku lo bini.

✶

Dia ku e parlamentarionan hulandes a bin Antias Extra a skirbi ku asina leternan grandi: "Mayoria di e parlamentarionan ta laba man. E islanan mes mester disidi kiko nan kier". Si nan a bisa nos kiko nos mester kier tampoko lo tabata bon. E ora Extra lo a skirbi: "Parlamentarionan hulandes ta mete la pata den asuntonan interno".

✶

Riba henter Aruba e ekipo di Ho Singh Loy ta koba dam pa gobierno. Tur piedra i palo ta wordu ranka i e tereno ta keda liiiimpi. Dios laga biento drumi i awa no yobe, sino tur e suelo di Aruba ta bai lama.

✶

Loke Daniel tiné patras Chance tin dilanti.*)

✶

Tur pais di mundo ta defende su lama ku guardakosta. Na Aruba nos ta hasié ku towbot.

✶

Tin un deputado ta keriendo ku e por bira un politiko di peso dor di bira mas gordo ku su koleganan.

✶

Un par di dia despues ku gezaghebber Tromp a kuminsa biba na Maria Mai el a disidi di lebumai.

✶

GWU tin un plan pa traha 600 kas pa su miembronan. Konstrukshon di un kas ta bai sali mas o menos 50.000 heldu. Finansiamento ta bin di Uncle Sam. Pa Wansito haya un di e kasnan aki pa e biba aden e tin ku hinka su mes den un debe di kasi f. 70.000,— (fiansa, interes, seguro, pildo pa drumi anochi, eks.). Ya ku Wansito ta traha na kontratista, i marando e barika ku faha i kabuya, ta solamente f. 25,— e por spar pa siman pa e paga su debe. Ora Wansito a saka su som el a bin ripara ku lo e mester spar 2800 siman, o mas o menos 50 aña.
Awor Wansito ta sinta pensa ta serka kua kontratista e por keda traha 50 aña?

✶

Bij de opening van de wereldkampioenschappen voetbal in Argentinie werden enige honderden duiven losgelaten. Ze hadden beter politieke gevangenen vrij kunnen laten.

\) Daniel tin Leo komo fam i Chance tin Leo dilanti.

ABONNEMENT

Geachte lezer,
Als u zich wilt abonneren op Skol i Komunidat, vul dan onderstaand formulier in en stuur het zo snel mogelijk naar het volgende adres:

SKOL I KOMUNIDAT, REAMURSTRAAT 2, ORANJESTAD, ARUBA, NED. ANT.

Wij verzoeken u uw check samen met het formulier te versturen.
Ook kunt u het geld storten op onze bankrekening: A.B.N. nr. 31.47.886.

- ✂

JA. Ik wil mij abonneren op het maandblad Skol i Komunidat voor de prijs van:

☐ *Antillen:* *NAf. 12,50 per 10 nummers*
☐ *Nederland:* *NAf. 16,— per 10 nummers*
☐ *Overige landen:* *NAf. 17,— per 10 nummers*

(a.u.b. aankruisen wat op u van toepassing is).

NAAM: ....

ADRES: ....

....

Gelijktijdig ☐ *stuur ik een check*
☐ *stort ik het bedrag op uw bankrekening.*

Handtekening ....

ABONO

Kerido lektor,
Si bo ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat, yena e formulario aki bou i mandé mas pronto posibel pa nos na e sigiente adres:

SKOL I KOMUNIDAT, REAMURSTRAAT 2, ORANJESTAD, ARUBA.

Nos ta suplikabo pa manda bo check huntu ku e formulario.
Tambe ta posibel pa depositá e suma riba nos kuenta bankario: A.B.N. nr. 31.47.886.

- ✂

Si, mi ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat pa e prèis di:

☐ *Antiyas:* *NAf. 12,50 pa 10 numero*
☐ *Hulanda:* *NAf. 16,— pa 10 numero*
☐ *Otro paisnan:* *NAf. 17,— pa 10 numero*
(Por fabor, marke un x den loke ta aplikable pa bo).

NOMBER: ....

ADRES: ....

....

Adhuntu mi ta ☐ *manda un check*
☐ *depositá e suma riba boso kuenta bankario*

Firma ....

B.F. GOODRICH AUTOBANDEN
PETTER GENERATORS
BOUWMATERIALEN - GEREEDSCHAP - EQUIPMENT
KANTOORBENODIGDHEDEN
EN SCHOOLMEUBILAIR

technica antiliana nv

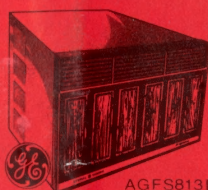
L. G. Smithboulevard 124
Tel. 2444 - 2861 - 4199

Het bespaart u een hoop tijd en moeite wanneer u voor uw schoolbenodigdheden eerst gaat kijken bij:

ARUBA BOEKHANDEL

ARUBA POST

Big Capacity Cooling... Smart appearance

- 13,000/12,500 BTU/HR, cooling.
- Dual voltage 230/208.
- Power Saver Feature.
- Save Energy Range.

Oranjestad - Tel. 2958-1381
San Nicolas - Tel. 5061-5162

TERUG NAAR NEDERLAND?

EMBEX
Emballeurs
Expediteurs
BV
Amsterdam

verzorgen graag de afwikkeling in Nederland.
Van Nederland naar Aruba?
Natuurlijk ook via EMBEX!

Vraag inlichtingen bij
ASCA - Oranjestad - Tel. 2720

LANCER

Celeste — een ekonomische, elegante auto

Celeste twee-deurs met "hatch-back" maakt u het leven gemakkelijker.
Uw comfort, veiligheid en geriefelijkheid in de Celeste is gegarandeerd.
Verkrijgbaar bij:

VIANA & NAMCO

